

ОБУЧИТЕЛНА СХЕМА ЗА КВАРТАЛНИ ФАСИЛИТАТОРИ

Обучителната схема, която развихме в рамките на проекта Edu-City, подкрепя обучителния процес на нови и крайно необходими хибридни професионални фигури. Наричаме ги квартални фасилитатори и те съдействат активно за процесите на социална ангажираност, съвместно създаване и управление на общите ресурси.

Градските квартали все повече се определят като идеална среда за действия, основани на съ-участието, тъй като улесняват отношенията между жителите, местните заинтересовани страни, администрацията и организациите от третия сектор. Освен това в контекста на градските квартали е възможно да се изгради колективно въображение как местата може да бъдат трансформирани и да се активират колективни граждански действия, които включват всички местни участници.

При този сценарий е необходимо да са налични специалисти, които да улесняват гражданската ангажираност и процесите на участие на ниво квартал и да действат като посредници в територията.

Със схемата си за обучение ние, Edu-City партньорите, работещи в пет различни градски среди, предлагаме обучение, състоящо се от пет различни модула. Модулите се основават на опита на партньорите на терен и на практиките, реализирани през последните години, и съдържат насоки, начини за картографиране на компетенции и умения, упражнения и вече изпитани методи, които може да бъдат адаптирани към различни контексти и нужди.

Схемата за обучение на Edu-City има за цел да обучи градските обучители преди реализирането на партиципативната практика*, да ги подкрепи по време на реализирането на местни граждански действия – да анализират и разбират по-добре територията и местната динамика, да ангажират гражданите и другите местни участници, да умеят да разкажат за активирания процес и да създават съвместно инициативи, дейности – и да рефлектират върху осъществения опит.

1 - ИЗСЛЕДВАНЕ НА СРЕДАТА

Описание на модула

Разбирането на сложния и стратифициран характер на квартала е от съществено значение за използването на потенциала му като **образователна среда**.

Първият модул на схемата за обучение на Edu-City се фокусира върху:

осъзнаване на контекста, в който ще провеждаме процеса/ практиката/ проекта;

определяне на областта на намесата;

оценка на засегнатата общност (общности), нейните нужди и проблеми;

оценка на ресурсите и потенциала, които може да бъдат активирани.

Тук са представени две ключови методологии. Първо, "**Градското разузнаване**" предоставя набор от упражнения за разчленяване на множеството елементи, които влияят върху създаването на градската идентичност, и може да се използва за определяне на най-подходящите ключове за разглеждане на територията и за мислене как да се промени тя. Второ, картографирането на заинтересованите страни предоставя инструменти за разбиране на социалната екосистема, съответстваща на територията, за анализиране на техния потенциален принос и ползи, произтичащи от даден проект, и за определяне на подходящи стратегии за ангажиране и работа в мрежа.

Освен това упражнението, свързано с тялото и пространствеността предлага подход, вдъхновен от техниките за медитация, за установяване на умствено и физическо състояние на хармония с територията, обект на нашето внимание, като разкрива по-широко сетивно внимание към контекста.

КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ

Къде ще осъществим нашия проект?

Какъв исторически процес и наследство са определили идентичността на квартала?

Кои са най-важните аспекти, характеризиращи неговата идентичност?

Кои казуси и нужди трябва да адресира проектът?

Кой ще бъде или трябва да бъде засегнат от неговите резултати?

Кои са ключовите заинтересовани страни, които присъстват на територията?

Стъпка 1: Ситуиране на проекта

Къде ще осъществим нашия проект?

Идентифицирането на **пространството за учене** може да произтича от различни фактори, сред които два са най-типично отключващите:

- Целта ни е да изследваме конкретна пространствена идентичност, а за да го направим, трябва да разберем индивидите, общностите и институциите, които обитават и трансформират това пространство;
- Целта ни е да изследваме конкретна общност или социален контекст и за да го направим, трябва да разберем пространствения,

морфологичния и инфраструктурния контекст, в който те си взаимодействат.

И в двата случая първата стъпка е задълбочен анализ на контекста, за да се разплете сложността на факторите, които създават местната идентичност или квартала. Обект на анализа на квартала никога не са само неговите пространствени детерминанти, нито неговите социални структури, а по-скоро сложните отношения, пресичащи социалните и пространствените измерения. За тази цел предлагаме да се използва **методологията Urban Reconnaissance**, разработена от **ogino:knauss** и **Tesserae**, като първоначална стъпка за разбиране на мястото, където ще се осъществим намесата си.

ИНСТРУМЕНТ: Платформа за градско изследване/ разузнаване

Въпросите, които адресираме, са:

- Какви исторически процеси и наследство са определили идентичността му на квартал?
- Кои са по-важните/ по-малко видимите аспекти, които очертават тази идентичност?

Urban Reconnaissance е познавателен подход, дефиниран от колектива ogino:knauss и разработен от Tesserae като методологично средство за холистично изследване на процеса на урбанизация. Той е представен като онлайн платформа, разработена с UX интерфейс, който позволява на потребителите да се ориентират в разнообразните елементи, определящи градската идентичност, чрез различни перспективи.

<http://exercises.oginoknauss.org/>

Инструментът е колекция от **64 различни дефиниции на думата "град"**, всяка от които се основава на различна концепция или дисциплинарен подход. Всяка от тях е придружена от съответното упражнение за пространствено/ концептуално изследване в съответствие с тази специфична перспектива. В интерактивното уеб устройство 64 ключови думи са подредени и показани в кръг, обхващащ градското поле, очертавайки познавателна територия, отворена за изследване и обсъждане.

Определенията са свързани помежду си в текста и в уебсайта, което позволява на читателя/ изследвателя да обиколи и пресече множеството връзки между морфологичните, културните, икономическите, политическите, психологическите (и т.н.) фактори, влияещи върху градския живот и определящи неговата форма и дискурс.

64-те ключови думи служат като отправна точка за многобройни упражнения, които предизвикват гражданина да наблюдава, оценява и представя градския контекст от специфична гледна точка и да откроява конкретни елементи, ритми или системи, които участват в създаването на цялостната градска идентичност. Накрая, всяка глава е придружена от бележки, изображения и графични предложения, произтичащи от предишни изследвания.

Платформата включва и блог, в който се документират резултатите от проучвания и семинари, проведени с помощта на метода, както и наръчник за изтегляне на ръководство за създаване и водене на работилница за градско разузнаване.

СТЪПКА 2: Достигане до социалната екосистема

- Кой ще бъде или трябва да бъде засегнат от резултатите от проекта ни?
- Кои са ключовите заинтересовани страни, които са активни на територията?

За да се разбере местната динамика, е важно да се добие ясна представа кои са основните участници на дадена територия и да се оцени техният потенциален принос към проекта, предимствата, които биха могли да получат от него, и властовия дисбаланс между тях. Тук представяме някои инструменти, които може да се използват за събиране на информация и разработване на стратегия за ангажиране на общността и работа в мрежа.

На първо време, шаблонът за картографиране на заинтересованите страни се използва за сглобяване на обща картина на екосистемата от заинтересовани страни, като те се позиционират според своето естество (публични, частни, академични, граждански) и определящата си роля в процеса или партньорството.

Второ, шаблонът за анализ се използва за оценка на характеристиките и властта на ключовите участници и за оценка на техния потенциален принос или полза.

И накрая, инструментите за определяне на кръга на участие предоставят средства за визуализиране на действителното или необходимото ниво на участие в проекта и за определяне на конкретни стратегии за достигане и комуникация.

ИНСТРУМЕНТ: Картографиране на заинтересованите страни

Въпросите, които адресираме, са:

- Кой ще бъде или трябва да бъде засегнат от резултатите от проекта ни?
- Кои са ключовите заинтересовани страни, които са активни на територията?

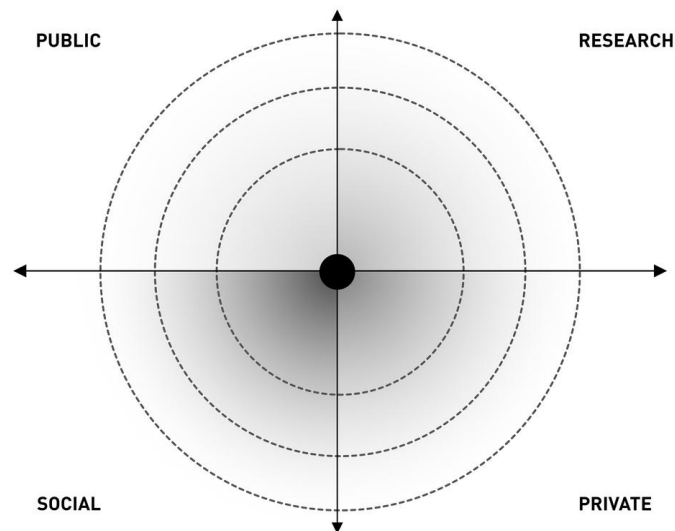
За да се разбере местната динамика, е важно да се добие ясна представа кои са основните участници на дадена територия и да се оцени техният потенциален принос към проекта, предимствата, които биха могли да получат от него, и властовия дисбаланс между тях.

Съществуват няколко метода и инструмента за картографиране на заинтересованите страни. Инструментът, който представяме тук, е прост шаблон, използван от Tesserae и адаптиран от методологията URBACT. Той се състои от шаблон с форма на мишена, разделен на четири квадранта. Всеки квадрант се отнася до една типология участници, свързана с модела Quadruple Helix Model of Social Innovation: публични, частни, изследователски и обществени (или с други думи – политика, индустрия, наука, общество).

Вместо това трите концентрични кръга представят степента на участие на въвличените в процеса/ контекста страни. Участниците в работилницата използват post-it бележки, за да разположат различните участници в сектора (или между секторите), които представляват тяхната позиция в местната екосистема на заинтересованите страни.

Упражнението за картографиране на заинтересованите страни може да се извърши в рамките на екипа на проекта, сред партньори, за да се картографират участниците и компетенциите, които липсват или трябва да бъдат включени, или в рамките на сесии с участие на местната общност, за

да се картографират наличните ресурси. Картата на заинтересованите страни може да се актуализира на различни етапи от процеса и да се архивират снимки на моментното ѝ положение, за да се представи развитието на екосистемата на заинтересованите страни през даден период. Физическото изработване на картата може да бъде допълнено или заменено от онлайн инструменти за сътрудничество, като например Migo или подобни.

УПРАЖНЕНИЕ: МАТРИЦА ЗА АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Въпросите, които адресираме, са:

- Кой ще бъде или трябва да бъде засегнат от резултатите от проекта ни?
- Кои са ключовите заинтересовани страни, които са активни на територията?

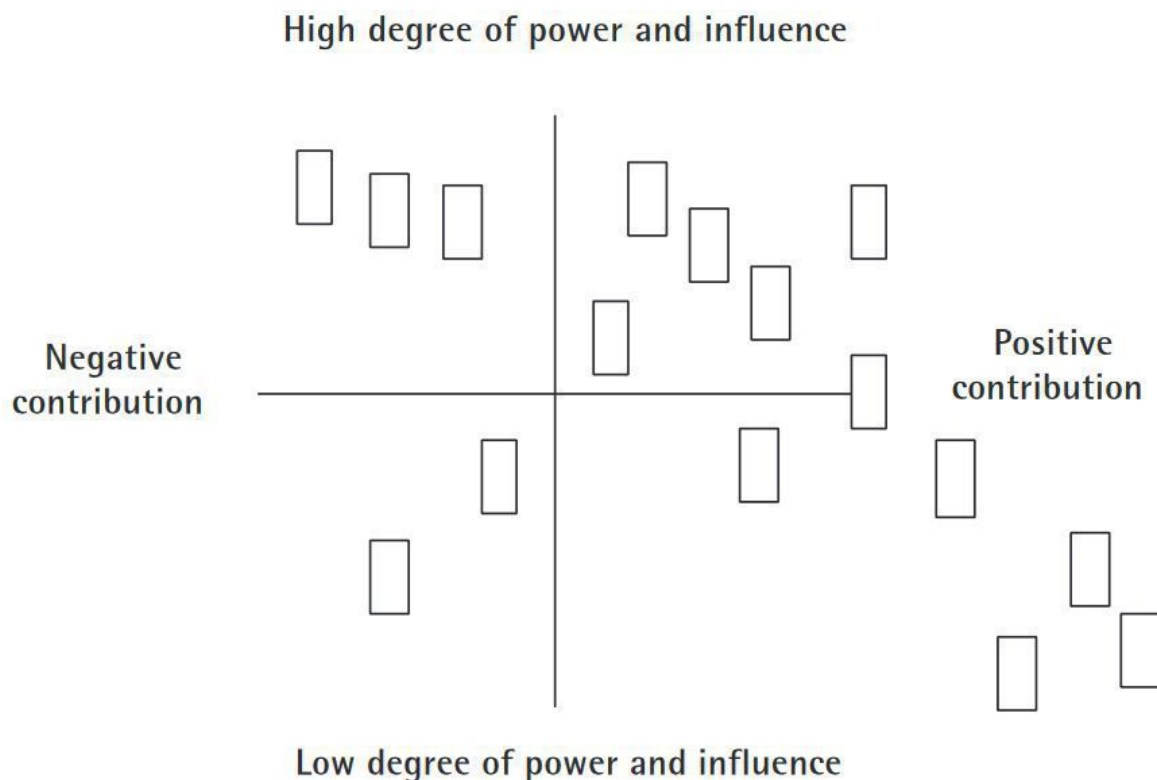
Целта на упражнението е: 1) колективно да се идентифицират ключовите заинтересовани страни и да се оцени техният принос и значение за проекта/контекста; 2) да се проучи разпределението на властта и безвластието в екосистемата на заинтересованите страни (реални и предполагаеми), за да се визуализира динамиката на овластяването на определени участници и как да се процедира при изграждането на партньорства и отношения.

Процедура

- Избират се съответните заинтересовани страни и листчетата се раздават на групата на случаен принцип. Участниците биват поканени

да поставят тези листчета в точката, която смятат за подходяща в матрицата. Участниците не бива да влизат в дискусия на този етап.

- След като участниците са позиционирали листчетата, цялата група се изправя и разглежда образувалата се картина. След това отделните хора може да поискат празни листчета, на които да напишат своите предложения за заинтересовани страни, и да ги поставят върху матрицата.
- Всеки участник може да постави под въпрос поставянето на до две чужди листчета и така да се провокира дискусия. След 20 минути всеки участник може да премести по едно листче, ако желае. Новата картина се разглежда и оценява и фасилитаторът насърчава дискусия въз основа на тази картина, която ще илюстрира кой има или се възприема като притежаващ власт и кой – не. Тя също така ще илюстрира кой се смята за симпатизиращ и подкрепящ и кой – не. Ако имате достъп до цифров фотоапарат, той може да бъде полезен за заснемане на това как се променя картината с течение на времето.
- Ролята на фасилитатора е да накара групата да се съсредоточи върху това как да намали нивото на власт на някои заинтересовани страни и да увеличи властта на други, както и да измести онези заинтересовани страни, които се смятат за негативно влияещи. Ако се направи копие на тази карта, групата може да повтаря упражнението на всеки 6 месеца, за да види какъв напредък е постигнат. Фасилитаторът трябва да поддържа дискусията отворена, но да се опита да насочи групата към позитивно мислене за това как тази картина може да бъде променена към по-добро. Това вероятно ще включи планиране на конкретни действия.

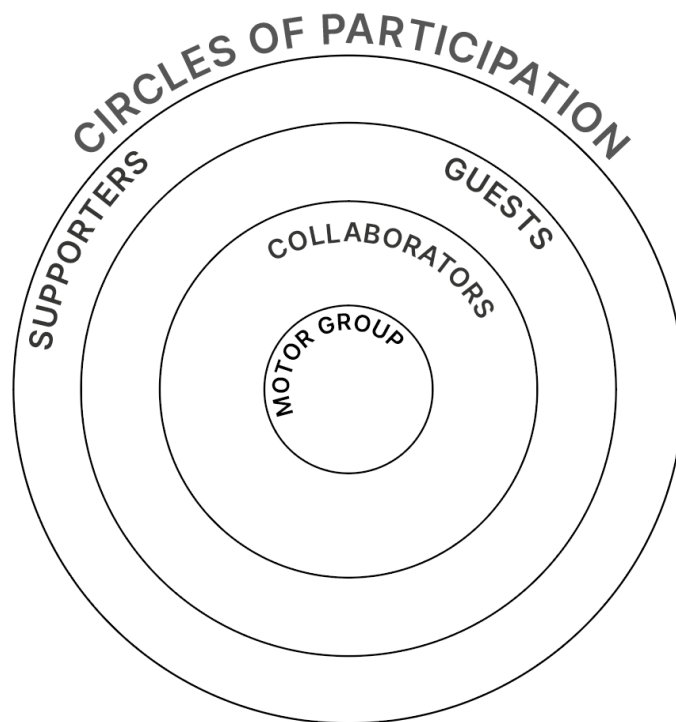

ИНСТРУМЕНТ: Кръгове на участие

Разделянето на сътрудниците в различни кръгове на участие може да гарантира, че всеки е информиран и се включва на най-подходящото за него ниво. **Кръговете на участие** са инструмент, който може да се използва за определяне на хората в различни групи в зависимост от нивото им на участие в проекта. Този инструмент може да бъде особено полезен, когато се работи с разнообразна група сътрудници, които имат различни нива на интерес и възможност за включване. Той се разделя на:

1. **Група двигатели:** Тя се състои от координаторите на проекта и ключовите играчи, които са отговорни за успеха на проекта. Тази група отговаря за цялостното ръководство, вземане на решения и изпълнение на проекта. Те са основният източник на информация за проекта и отговарят за информирането на останалите кръгове от участници за напредъка на проекта.
2. **Сътрудници:** включва хората, които активно участват в изпълнението на проекта. Тази група отговаря за изпълнението на различни задачи и може да се състои от хора с различни умения, разширявайки полето от знания, което проектът обхваща. Те също така отговарят за комуникацията със следващия кръг на участие – подкрепящата група.
3. **Гости:** състои се от хора, които се интересуват от проекта и искат да допринесат по някакъв начин. Възможно е те да не разполагат с време или ресурси, за да участват активно в проекта, но са готови да предоставят подкрепа по друг начин, например чрез набиране на средства или разпространяване на информация за проекта в мрежата си. Тази група може да бъде ценен източник на обратна връзка и идеи за основните и оперативните групи.
4. **Поддръжници:** Подкрепящата група се състои от хора, които се интересуват от проекта, но нямат време или ресурси, за да участват активно. Тази група може да включва членове на общността, заинтересовани страни или хора с общ интерес към целите на проекта. Те може да бъдат информирани за напредъка на проекта чрез редовни актуализации и съобщения от другите кръгове на участие.

Използването на инструмента **Кръгове на участие** може да бъде полезно и за комуникацията на проекта към общността като вид прозрачност, и да да покаже на хората, че имат различни възможности за сътрудничество, като може да бъдат повече или по-малко активни в зависимост от своите желания и нужди. Чрез разделяне на сътрудниците на различни кръгове на участие екипът на проекта може да създаде разнообразна общност, да изгради подкрепа и да докара проекта до успешен завършек.

УПРАЖНЕНИЕ: ТЯЛО И ПРОСТРАНСТВЕНОСТ

Въпросът, който адресираме, е:

- Къде ще осъществим проекта?

Целта на това упражнение е да се почувстваме напълно и в собственото си тяло, и в пространството, като активираме петте си сетива. Това е от основно значение преди всяка теоретична или физическа задача (например изследване на градската среда), за да може да включим по-обострен нюанс на стъпките, слуха, погледа и възприемането си на "другия".

Съществуват различни подходи към това упражнение. Ние препоръчваме лека водена медитация, която приканва участниците да се отпуснат, да

усетят тялото си, заобикалящата среда и присъствието на другите. В идеалния случай то трябва да се проведе в открито пространство, не веднага след хранене, за да се избегне дискомфорт в стомаха при някои дихателни техники, и да се води от един или максимум двама души, запознати с фасилитаторски техники за свързване с тялото и пространството.

2 - ВЪВЛИЧАНЕ

Описание на модула

Вторият модул се фокусира върху:

- Как да идентифицираме нуждите, интересите и опасенията на заинтересованите страни.
- Как да накараме участниците и сътрудниците да си колаборират по балансиран начин.
- Как да определяме съвместно целите и да управляваме очакванията, свързани с общ проект или инициатива.
- Как се създават местни мрежи.
- Как да се създаде и поддържа ангажираност и ентузиазъм по време на целия процес.

Ангажираността е като почвата, необходима в началото на всеки приобщаващ процес и процес на участие, и може да се осъществи по различни начини. Този модул помага на хората, които искат да станат фасилитатори, като им дава практически инструменти и упражнения за ангажиране на общностите, балансиране на работата и задоволяване на нуждите на всички. За да сме сигурни, че ще създадем процес, който наистина работи за общността, трябва да опознаем добре групата или общността, да разработим стратегии за грижа и да не правим предположения без данни. Като включим всички членове и се уверим, че те се чувстват част от процеса, можем да поддържаме мотивацията на всички. Ето защо модулът за ангажираност подчертава значението на разбирането и удовлетворяването на нуждите на общността, проявяването на съпричастност и активно слушане, за да бъде процесът наистина значим.

Ето и някои насоки за култивирането на отношение, което може да помогне за създаването на ангажиращи процеси:

Никога не предполагайте. Питайте. Направете карта. Съберете данни. Преобърнете идеите. Попитайте отново. Бъдете скромни. След това се опитайте да направите заключение. Отидете още по-далеч от емпатията. Опитайте се да си представите какво е да си този човек. Истински.

Опитайте се да получите разнообразна палитра от гласове, за да разберете по-добре социалната динамика, стремежите и нуждите в мащаба на общността.

Умения и компетенции

Фасилитиране и посредничество на местно ниво; водене на преговори; техники и инструменти за ангажиране на общността и участие; разбиране на местните процеси създаване на отношения, основани на доверие; активно слушане; педагогика на грижата.

Ключови въпроси:

- Какви са конкретните изисквания или очаквания на заинтересованите страни по отношение на нашия подход?
- Как може да оценим знанието на общността по отношението на взаимната подкрепа?
- Как можем да поддържаме равновесието на работното натоварване на групата и да гарантираме, че няма да възникне дискомфорт?
- Как можем да накараме местните мрежи да се обединят около съвместен проект?

Стъпка 1. Идентифициране на общите нужди, интереси и опасения

- Какви са конкретните изисквания или очаквания на заинтересованите страни по отношение на нашия подход?

Първо, нека разгледаме съществения процес на идентифициране на интересите, нуждите и опасенията на общността – и на тази част от нея, която може да е по-малко видима. Като придобием представа за техните перспективи, стремежи и предизвикателства, може да създадем приобщаваща среда, която естествено да стимулира ангажираността. Чрез интерактивни дискусии и практически упражнения участниците ще достигнат до важни прозрения за ефективното достигане до заинтересованите страни и активното им включване.

Постигането на добро ниво на ангажираност за осъществяване на общностен проект зависи до голяма степен от нашата способност и внимание при комбинирането на различни участници, съдържание, роли и ресурси, за да се справим с дадено предизвикателство. Това може да се обобщи в няколко ключови идеи, които да ни съпътстват в целия процес на изграждане на взаимно припознаване между участниците и генериране на климат на доверие за ангажираност:

- Вземаме предвид индивидуалното от колективна гледна точка – с обща кауза.
- Съобразяваме логиката на проекта с логиката на хората, които го съставят.

- Съобразяваме се с нуждите и желанията на групата хора, участващи в проекта, без да пренебрегваме своите собствени.

- Ясна лична и колективна формулировка на потребностите и очакванията преди осъществяването на колективен партиципативен процес.

Тази първа стъпка е моментът да се опознаем и да се "харесаме" един друг. Разкрийте нуждите и очакванията си. Анализирайте какво е в излишък или какво може да липсва. Вижте дали има достатъчно ниво на признание и взаимност и дали условията наистина са подходящите, за да продължим напред с обща карта, ангажирайки се с проект в средносрочен план. Това е процес на индивидуално и колективно рефлектиране и договаряне. Важно е да се открият съпаденията и противоречията и дали е възможно да се постигнат споразумения или не (споразуменията могат да бъдат преразгледани по време на процеса в зависимост от промените в самата група или нейния контекст).

ИНСТРУМЕНТ: Подвижна карта на емпатията

Картата на емпатията идва в действие, след като вече сме направили интервюта и сме събрали идеи от реални разговори на терен, т.е. сблъскали сме с реалността по различни начини: чрез наблюдение, питане и проучване. Реалният опит дава възможност на нас и екипа ни да съпреживеем, да се поставим на мястото на другия и точно това изследва картата на емпатията.

Може да я направим в писмен вид с екипа си, но също така може, ако групата е по-голяма, да я разделим на "острови" от различните сфери, които са описани в графиката, за да обсъдим и извлечем нужните прозрения.

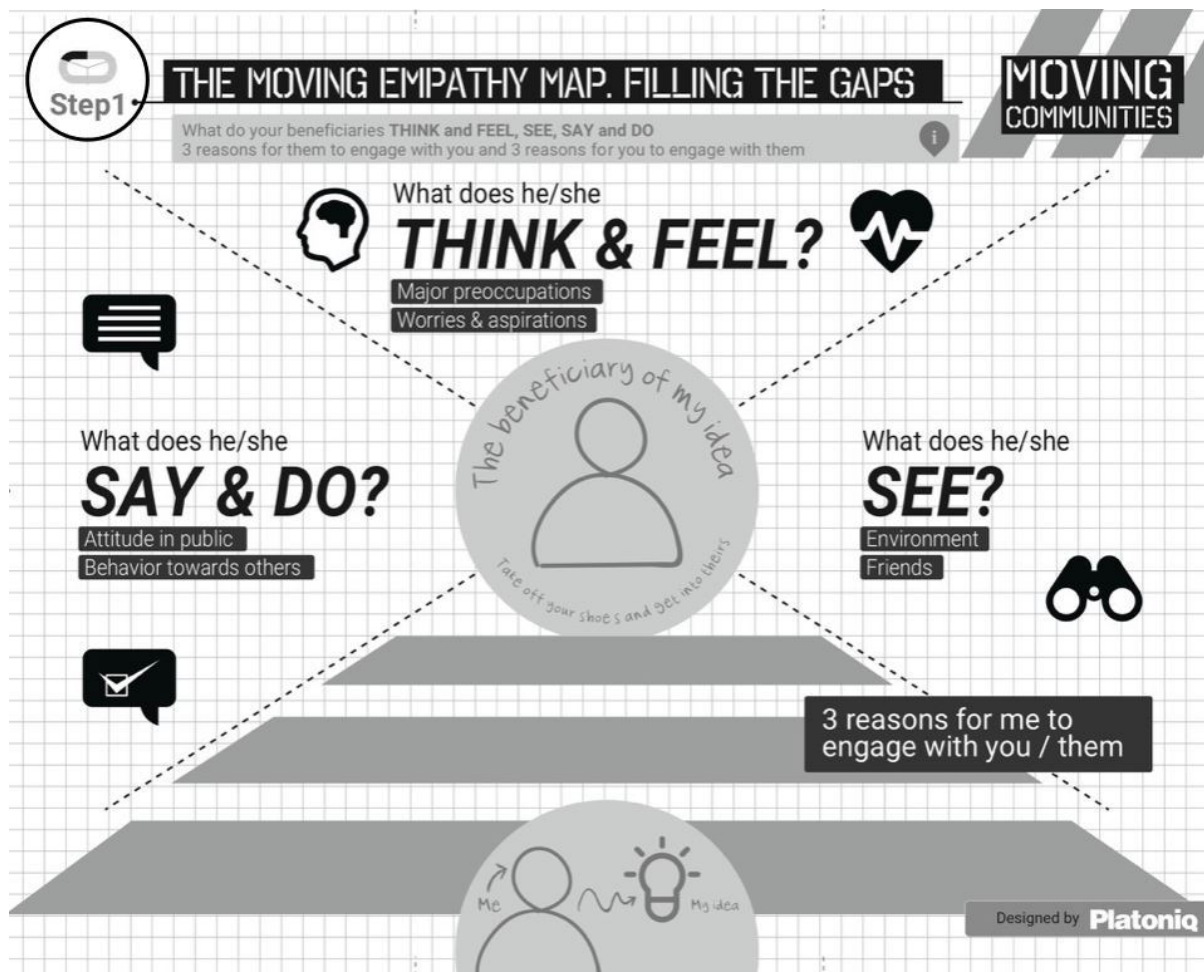
Някои от въпросите, които тази карта разглежда, са:

Как мисли и се чувства този човек?

Какво чува?

Какво вижда?

Какво казва и прави?

УПРАЖНЕНИЕ: Изследване на взаимоотношенията с групи и общности (с Карта на емпатията)

Като попълните **Подвижната карта на емпатията**, може да добиете по-дълбоко разбиране на взаимодействието на проекта с групите и общностите, да поставите под въпрос някои презумпции и да разгледате причините за ангажираността и от двете страни. Упражнението може да бъде адаптирано и разширено въз основа на специфичния контекст и целите на вашия екип или проект.

*Бележка: Това упражнение е предназначено за членовете на местната социална организация с цел определяне на по-добър план за въвличане в даден проект, но ние предлагаме друго упражнение, което може да бъде изпълнено с членовете на общността, в която работи организацията.

Инструкции:

1. Разделете екипа на малки групи или двойки.

2. Предоставете на всяка група лист хартия, свързан с Подвижната карта на емпатията, или бяла дъска, за да записват отговорите си.
3. Определете времеви лимит за обсъждане и писане на отговорите (напр. 10 минути за всеки въпрос).
4. Инструктирайте групите да обсъдят и да отговорят на следните въпроси въз основа на своето разбиране за проекта или инициативата:

Въпроси 1: Групи и общности

- Кои са групите и общностите, с които е свързан вашият проект?
- Какви са отношенията ви с тях?
- Част ли сте от тяхната общност?

Въпроси 2: Отвъд презумпциите

- Какви пропуските имате в информацията си за бенефициентите?
- Какви стъпки ще предприемете, за да позволите на участниците и бенефициентите да изразят собствените си нужди? Как може да гарантирате, че техните гласове ще бъдат чути?
- Какви презумпции сте направили по отношение на техния опит?

Въпроси 3: Предизвикване на перспективите

- Избройте 3 причини, поради които вашият екип да се ангажира с идентифицираните групи и общности.
 - Избройте три причини, поради които идентифицираните групи и общности да се ангажират с вашия екип.
5. След изтичане на определеното време се съберете отново в голямата група и дайте възможност на всеки екип да сподели отговорите си. Насърчавайте открита дискусия и размисъл върху различните представени гледни точки.
 6. Фасилитирайте групова дискусия, за да разгледате общите страни, различията и потенциалните стратегии за ангажиране въз основа на прозренията, възникнали от упражнението.

УПРАЖНЕНИЕ: Отворен покер

Тази игра може да бъде намерена като част от [KOOPtel Toolkit](#) и е разработена от *Colaborabora* (на испански).

*Бележка: Може да се играе от членовете на социална организация и с представителите на общност, за да се види кои са истинските нужди и ценности на основната група участници.

- Продължителност: 90', 10' разясняване + 15' подготовка на индивидуалните писма + 20' споделяне + 45' взаимовръзки/договаряне.

Това е игра за индивидуална рефлексия, групов подход и колективно договаряне. Възможност е да се запитаме какво търсим в този процес отвъд колаборацията.

Целите са: Да се опознаят желанията, нуждите, мотивацията, очакванията на всеки от участниците и да се състави обща карта, като се търсят точки на съвпадение и/ или противоречия и несъвместимости.

Ще имаме нужда от:

- маркери за писане и залепване;
- голяма маса или стена;
- бели листове, на които да пишем и с които да играем.

Как се играе

1. Всеки участник разполага с 4 общи карти и 1 джокер за играта. Първата част се състои в индивидуално попълване на писмата от всеки участник по следната схема:
 - Каро: Това, което те подтиква да действаш съвместно (желания и мотивация).
 - Спатия: Това, което имаш нужда да постигнеш (нужди).
 - Купа: Това, което би искал/а да постигнеш (очаквания).
 - Пика: Това, което би искал/а да избегнеш (страхове).
 - Жокер: Тя е оставена празна, за да се използва във финалната фаза на преговорите, защото с нея може да се добавят нови въпроси, които да допълват аспектите, възникнали по време на играта.
2. След това има индивидуално споделяне (всеки представя по едно писмо и се редуват). Картите се местят, приближават се или се отдалечават, групират се, за да се търсят взаимовръзки и да се търсят съгласия и несъгласия. По време на процеса на размяна може да се въвеждат заместващи карти.
3. Тази игра може да се играе веднъж или да се повтори няколко пъти (самостоятелно или чрез добавяне на слоеве).
4. Играта приключва с групово обсъждане на резултатите от нея.

Правила:

- Много от казусите ще се движат между обективното и субективното, между материалното и нематериалното. Важното е да бъдете ясни, да се опитате да конкретизирате, да уточнявате.
- Не пазете трикове в ръкава си. Целта е да сме честни в това, което споделяме с останалите, и да сме отворени за колективно договаряне, но без да се примиряваме с фалшив консенсус.
- Опитайте се да намерите най-малкия общ знаменател и конфликтните точки.
- Постигнатите споразумения може да бъдат преразгледани по време на процеса в зависимост от промените в самата група, нейната ситуация и контекст.

Стъпка 2. Прегръщане на нашето познание

- Как можем да оценим знанията и опита на членовете на общността за взаимна подкрепа?

След като бъдат идентифицирани общите нужди, ангажираността на участниците ще зависи от това доколко ефективно се обединят разноликите умения на всекиго от общността.

Един партиципативен проект с широко участие и силна ангажираност зависи от комбинация, в която всеки елемент допринася, в по-голяма или по-малка степен, но по специфичен и решаващ начин, без някой да е подчинен или да припокрива останалите. Въпрос е на уточняване на ресурсите, уменията и компетенциите, които всеки участник би могъл да вложи, както и тези, които очаква от другите да вложат. Това означава, че самоопознаването на личните способности от всеки един участник води до индивидуално овластяване, което спомага за утвърждаване на неговата идентичност и стойност в рамките на общностен процес на участие. Като насърчаваме общността да цени своите споделени знания и умения, създаваме здрава основа за ангажираност.

Много често в партиципативните процеси има хора, които полагат допълнителни усилия, често оставащи незабелязани. Това може да доведе до изтощение или до конфликти между колегите. За да се предотврати, е важно да се обръща внимание на уменията и да се признава и празнува важната работа, която всеки един върши. Трябва да отделим известно време, за да оценим работата и способностите на другите, за да може да предложим и помощ на тези, които се нуждаят от нея в различни области. Това ще накара хората да се чувстват по-ангажирани в груповите дейности. Нещо като упражнение по грижа. То създава приятелска среда, в която хората могат да признаят собствените си таланти и също така да открият областите, в които се нуждаят от подкрепа. Като отчитаме както силните, така и слабите си страни, ще изградим по-добри връзки и ще разработим начини да си помагаме взаимно. В резултат на това ангажираността се превръща в естествен и органичен резултат от едно обогатяващо пространство, където хората се чувстват ценени, подкрепяни и мотивирани да допринасят със своите уникални перспективи и таланти.

Създавайки това упражнение за грижа, ние също така даваме някои съвети за **стъпка 4** от този модул, като празнуваме процеса и обръщаме внимание на чувството, че сме ценни и като личности, и като общност в проекта!

По време на фасилитирането на въвличащи процеси ще предоставим инструменти и техники, които служат за идентифициране на тези индивидуални способности, които може да бъдат анализирани за колективното благо. Ще го правим не от утилитарна позиция, а въз основа на емоциите на всеки един от участниците, които решават къде да вложат силите и способностите си за общото и как искат да се чувстват по време на процеса.

ИНСТРУМЕНТ: Един не чул, друг не видял

Тази игра може да бъде намерена като част от KOOPtel Toolkit и е разработена от *Colaborabora* (на испански).

NAME

WHAT CHARACTERIZES YOU	WHAT YOU'RE GOOD AT	WHAT YOU NEED HELP WITH

Кой не помни Ричард Прайър и Джийн Уайлдър в ролите им на глух и сляп човек във филма "Един не чул, друг не видял" (See no evil, hear no evil), които трябва да се обединят, за да се отърват от фалшиво обвинение в убийство и да уловят истинските престъпници?

Ами, тази ситуация има много прилики с многото общностни процеси, пред които се изправяме и за които се чувстваме призовани. Различни хора с най-различни интереси, езици, среда и професионални профили се срещат и трябва да се опознаят, за да създадат благоприятни условия за сътрудничество.

"Един не чул, друг не видял" е малка игра за опознаване, за да получим формална и неформална информация за нашите събеседници, да видим с какво можем да допринесем един за друг, да се опитаме да се свържем и да си сътрудничим, така че да не се стига до онези (не)срещи, в които толкова много пъти крещим, без да се изслушваме и се гледаме, без да се виждаме.

Правила:

- Продължителност: 45', 5' разяснение + 15' разговори по двойки + 25' споделяне.
- Отговорите може да се записват или изрисуват.
- Препоръчително е да се играе по двойки или групи по трима.

Ще имаме нужда от:

Карта с размер А5, сгъната на две. От всяка страна отгоре оставяме хоризонтално място за името, а отдолу – 3 вертикални места, за да посочим 3 характеристики. Ще използваме едната страна, за да разкажем за индивида, а другата – за организацията, която представлява.

Как се играе:

1. Целта е да отделим време, за да опознаем по-добре другия, за да може по-късно да го представим пред останалите (вие представяте човека, с когото сте разговаряли, а той представя вас на вас). Така се подобрява качеството на вслушване, обръща се същинско внимание на другия, тъй като се поема отговорността да се говори от негово име, да се представи пред останалите.
2. Разговорът се върти около 3 въпроса (които може да се променят и адаптират към всяка ситуация (в зависимост от целите, контекста и т.н.):
 - Какво те характеризира?
 - А нещо, което правиш много добре?
 - Има ли нещо, за което ти е нужна подкрепа/ помощ?
3. Важно е при представянето да се обърне внимание на 2 нива: на човека на индивидуално ниво (от гледна точка на неговата роля в организацията) и на организацията, от която е част и която представлява в този процес. Ако някой от хората не е част от организация, а участва в процеса на сътрудничество индивидуално, към въпросите може да се подходи например от по-лична и професионална гледна точка.

УПРАЖНЕНИЕ: Идентифицирай социалните ценности

*Бележка: Тази игра може да се играе от членовете на дадена социална организация и с членовете на дадена общност, за да можете да определите аспектите, които са по-малко и повече ценни за общността.

Има някои способности и компетентности, които имат призната социална стойност. В същото време много други са от решаващо значение за устойчивостта на живота, но не се считат за социално ценни. За много организации е трудно да осигурят набор, различен от този, установен от неолибералната система, която цени лидерството, постоянната наличност, икономическите ресурси и т.н. Тази игра ще помогне на вашата организация да разпознае всичко, което е необходимо за осъществяването на даден

проект, кампания и т.н., и да придаде стойност на други задачи, способности, знания, идеи и т.н.

Правила:

- Продължителност: 90', 5-8 души.

Стъпка 1. Нека си представим вашата организация като къща с основи, два етажа и покрив. Основите осигуряват условията за градене на къщата: вътрешни отношения и приятелства, задачи за поддържане на организацията, отговорност за благосъстоянието на екипа и т.н. Първият етаж разполага с материалните ресурси, които гарантират, че организацията може да постигне целите си. Вторият етаж е мястото, където се съхраняват знанията и способностите, както индивидуални, така и колективни. Покривът е мястото, което съхранява целите на организацията.

Стъпка 2. Започнете с покрива. Проведете групов разговор за общите цели на организацията. Изберете 3 основни цели и ги напишете върху покрива на къщата.

Стъпка 3. Когато напишете целите, си задайте поотделно тези 2 въпроса във връзка с различните части на къщата:

- За кои от нещата, които правя, обикновено получавам социално признание?
- За кои от нещата, които правя, не получавам социално признание?
- Какво бих искал да правя, но обикновено не намирам време, ресурси или подкрепа за него?

Изберете различен цвят за всеки от тези въпроси.

Стъпка 4. Споделете отговорите си с останалите от групата и ги залепете върху различните части на къщата. Анализирайте резултатите според това какво за колегите ви е ценено във вашата организация, какво не е и какво повечето хора биха искали да научат. Липсите в основите на къщата ви ще направят целите по-крежки в дългосрочен план.

Стъпка 3. Разпределяне на натовареността, предотвратяване на прегарянето.

- Как можем да поддържаме баланса на груповото натоварване и да сме сигурни, че няма да възникне дискомфорт за никого?

Поддържането на справедлив баланс по време на целия процес е ключово за пълноценното съ-участие. Като подсигурияваме равни възможности за участие и представителство, ние създаваме приобщаваща среда, в която всички гласове биват чути и оценени. Така укрепваме доверието, прозрачността и уважението и предотвратяваме маргинализиране или

изключване на отделни хора или групи. Като насърчаваме чувството за екипност, хората работят по-добре заедно за постигане на общите цели и си помагат. Може да го постигнем чрез съвместни дейности, създаване на партньорства и чрез честно разпределяне на работното натоварване.

Средата, в която неформалната подкрепа се насърчава чрез отворена комуникация, укрепва взаимоотношенията и предотвратява дискомфорта. В организациите, от които сме част, отдадеността ни към работата може да бъде нестабилна заради ежедневието ни. Насърчаването на културата на взаимосвързаност и разпознаването на стратегиите за взаимопомощ на останалите, както и адаптирането им към процеса на ангажиране може да помогне за постигане на целите на фасилитирането, създавайки мрежа от взаимосвързани хора, които са с нагласата да подхранват успеха и на другия. Когато членовете на общността се чувстват истински видени и признати, е по-вероятно да се ангажират и да се отдадат активно.

Фасилитаторите имат ключова роля в задаването на тона и посоката на колаборацията и в справедливото разпределение на задачите. Поставяйки ясни очаквания, те подклаждат споделено разбиране и своевременно насочват участниците към целите на процеса. Те трябва активно да следят и подтикват към балансирано участие, като балансират груповата динамика и възможните конфликти или дискомфорт. Анализирането на емоциите на всички участници в процеса може да помогне за предотвратяване на прегарянето, дисбаланса на работното натоварване и следователно е съществен ключ към напредъка на всеки процес на фасилитиране.

ИНСТРУМЕНТ: Въпросник за грижа

<https://youngfeministfund.org/wp-content/uploads/2018/05/Cuestionario-INGLE%CC%81S-WEB.pdf>

Общо описание:

- Продължителност: 15', индивидуален процес

Този въпросник, разработен от фонд "Фрида", подпомага започването на разговори, свързани с грижата на индивидуално, организационно и фондонабирателно ниво.

Той представлява списък с прости въпроси, които ви помагат да определите как се справяте с баланса между професионалния и личния си живот на индивидуално ниво, но също така и свързаността му с управлението на организациите и работата на финансиращите институции с финансираните. Прегледайте списъка и отговорете, след което споделете отговорите си с останалите членове на организацията или общността, за да добиете общо разбиране как колективно се отнасяте към грижата и как може тя да се подобри.

УПРАЖНЕНИЕ: **Смяна на ролите**

Гражданските организации обикновено функционират на хоризонтален принцип, но това не означава, че няма властови отношения, които се формират. Всъщност хоризонталността често крие властови дисбаланси под липсата на йерархична структура.

Общо описание:

- Продължителност: 15', всеки участва

Стъпка 1. Планирайте среща с всички, които са част от организацията ви.

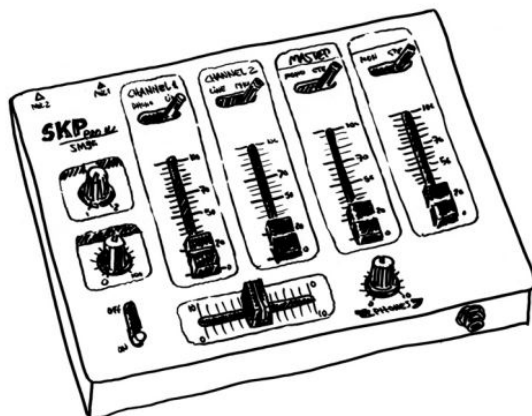
Стъпка 2. Изгответе общ списък на различните ежедневни задачи, които се изпълняват за поддържане на структурата на организацията, като обърнете специално внимание на тези, които обикновено не се възнаграждават. Не забравяйте да включите както задачите, които се считат за продуктивни (като воденето на записки по време на срещите), така и репродуктивните (като поливането на растенията). Когато съставите списъка със задачи, добавете имената на тези, които обикновено ги изпълняват.

Стъпка 3. Запитайте се кои задачи може да бъдат изпълнявани от други членове на организацията и кои – не. Опитайте се да обясните защо това се случва.

Стъпка 4. Предложете план за размяна на ролите при изпълнението на тези задачи за конкретен период от време, запишете ги по видим начин в пространството, което споделяте, и продължете да работите. Някой друг да отговаря за дадена задача е механизъм за взаимоучене, който може да помогне за балансирането на властта в организацията.

УПРАЖНЕНИЕ: **Еквалайзери**

Това упражнение може да бъде намерено като част от [KOOPtel Toolkit](#) и е разработена от Colaborabora (на испански).

Това упражнение ще ни помогне да се "изравним", да се модулираме и да намерим честотата, на която може да работим в хармония!

Общо описание:

- Продължителност: 50', 5' разяснение + 10' лични еквайзери + 35' групови еквайзери
- Това са хлъзгави казуси, които трябва да се адресират, но без да се насилва прекомерно ситуацията.
- Не става въпрос непременно да се постигне консенсус или частично съгласие на всяка цена, а поне да се определят възможните конфликти, границите на преговора, в кои области някои аспекти може да бъдат договорени и в кои – не и т.н.
- Някои от аспектите за разглеждане може да бъдат: екология, свободни лицензи, отговорни критерии за покупка и подизпълнители, мотиви за печалба или ограничения на заплатите, нива на включване и разнообразие, социална възвръщаемост и др.

Ще имаме нужда от: **Еквайзерни раздели + части за изравняване.**

Във всеки кооперативен процес има редица неосезаеми и невидими аспекти, свързани с ценностите, етичните принципи, собствената култура, определящите фактори (предпочитания и лични граници), които всеки от участващите в процеса носи със себе си.

Трудно е да се работи с тези казуси, тъй като те са свързани с лични и/ или социални парадигми или принципи, които често се приемат за даденост или се пренебрегват. Някои от тях не е лесно да се конкретизират, неудобни са за обяснение или пък е трудно да се достигнат в дълбочина. Въпреки това е

важно да се работи с тях, тъй като може да повлияят на целия процес и в крайна сметка да се окажат решаващи за процеса на сътрудничество.

Целта е да видим дали си приличаме повече, отколкото си мислим, или се различаваме повече, отколкото си мислим, за да можем да предприемем общ проект. Говорете възможно най-ясно за неосезаемите аспекти, опитвайки се да ги конкретизирате, за да се определят точките на съгласие и несъгласие и да се види дали има възможни точки за достигане на съгласие и приближаване на гледищата.

Как се играе:

1. Всеки участник избира един или повече казуси, свързани с тези нематериални аспекти, които иска да бъдат взети под внимание или да присъстват в процеса на сътрудничество.
2. Около всеки от аспектите се определят бинарни определения (напр. отворен/ затворен) и този, който ги е предложил, **ги поставя като общо правило.**
3. Оттук нататък може да премествате изравнителите, да разговаряте за тях, опитвайки се да постигнете обща позиция или да изразите изрично несъгласие.

Стъпка 4. Празнуване на процеса!

- Как можем да подтикнем местните мрежи да се обединят около общ проект?

За да се поддържа процесът на участие в средносрочен и дългосрочен план, е много важно да се отделят време и ресурси, за да се поддържа пламъкът на ентузиазма и да се решават проблемите, които може да разрушат доверието, защото ако доверието е нарушено, процесът също ще бъде нарушен.

За устойчивостта на един общностен процес винаги помага колективната награда, подарък за посредниците, материализирайки успехите на проекта. Много е важно наученото да се направи видимо и да се оцени колективно, като се подчертаят основните постижения на групата. Празнувайки напредъка, колкото и малък да изглежда той, трябва да почитаме и отбелязваме преживяното, както и това, че ще продължим да действаме заедно.

Тези пространства на празнуване оформят и укрепват взаимоотношенията в групата и ни дават сили да продължаваме да се отдаваме истински и да влагаме ресурси, време и усилия в общото.

Често напрежението да бъдат достигнати много конкретни резултати във формата, изискван от финансиращите организации или институции, или дори от собствените ни изисквания или прекомерни очаквания, ни кара да

забравим за важното значение на оценяването на самия процес преди крайния резултат. Планирането и организирането на време за празнуване на започналото пътешествие, споделянето на моментното състояние от процеса с общността – особено когато става дума за абстрактни или нематериални казуси, които стават материални и видими в тези взаимодействия, – е ключово.

Например във формата на: видео за наученото в процеса; малка фотографска изложба; публично отворено събитие с парти, на което се обясняват достигнатите до момента наблюдения и прозрения или организиране на общностна трапеза, на която фасилитаторите предлагат пространство за среща на цялата общност.

Това са специални моменти за колективна рефлексия и споделяне на смисъла на извършената работа, за благодарност към всеки принос от общността и участниците и за признаване на силата на колективното учене. Празнуването е едно от действията, които ни обединяват най-много като човечество – моментите, които използваме, за да прекъснем рутината и да дадем признателност на постиженията и хората. Нашето предложение е общността да празнува с намерение и споделена идентичност, да отбелязва в календара важните моменти в своята история, да ги празнува и споделя.

Празникът като обединяващ елемент и неговата включваща функция е свързан с философската перспектива за общност, в чийто център е грижата. От тази теза следва, че устойчивостта на всеки процес на участие зависи от общото пространство, което се изгражда за всички участващи в него, от баланса на работното натоварване, признаването на всички гласове и от реалното вземане на решения от всички.

Това не може да бъде възможно без разработване на стратегия за включване, която надхвърля взаимодействието в рамките на проекта, а взема предвид и живота по време на проекта. Това означава, че всички решения и действия, които се формулират от фасилитатора, трябва да отчитат личния живот и допълнителното натоварване на определени групи, които са по-уязвими за участие в такъв вид проекти – като например самотни жени с деца на издръжка, мигранти, които имат занижено доверие, млади хора, които са експлоатирани на работното място и др.

Разработването на партиципативен процес, който е внимателен към специфичните условия на всекиго, е от решаващо значение, за да се гарантира активното участие на общността, с която работим.

ИНСТРУМЕНТ: *The Bartender Guide*

Този инструмент може да бъде намерен като част от KOOPtel Toolkit и е разработена от Colaborabora (на испански).

В съответствие с акцента върху важноста на съвместното празнуване и наслада ще използваме аналогия на кварталния фасилитатор с добър барман, майстор в изкуството на смесване и разклащане на разнообразни съставки за постигане на вкусен резултат.

Наличието на човек, който да отговаря за задачите по придружаване и посредничество, е много важно поне в първите етапи от процеса на сътрудничество.

Най-хубавото е, че ролята на барман се изпълнява от външен човек, специалист в улесняването на процесите на сътрудничество и иновации. Но ако това не е възможно, тази работа може да се изпълнява и от един от участниците на постоянна или ротационна база във всяка работна сесия (този, който изпълнява ролята на барман, не трябва да се намесва в други роли в процеса).

Функциите на бармана:

- Активира процеса, като помага за разчупване на леда и преодоляване на първоначалната несигурност, създавайки сигурност и доверие.
- Помага за намирането на общ език и се грижи нищо да не се приема за даденост.
- Помага да се идентифицират и определят индивидуалните и колективните цели.
- Поддържа фокуса, следи насоките и времето да се спазват.
- Въвежда примери, свързани с конкретната тема, но също и сравнения, с които хората може да се идентифицират.
- Посредничи в моменти на претовареност или конфликт.
- Внася външен поглед (или метапозиция) в групата – винаги е необходимо и освежаващо.

- Прави видимо в групата всичко, което смята, че липсва или е пренебрегнато, а може да е от значение (други участници и ресурси, външни фактори и т.н.).
- Поддържа процеса, поддържа динамиката, уверява се, че всички остават свързани с процеса и участват активно.
- Изготвя междинни и финални доклади, които събират и обобщават процеса, върху който е работено, и заключенията от него.

Поддържане на процеса:

Една от функциите на бармана е да се уверява, че всички участват активно и са свързани в динамиката на процеса. За тази цел, освен продуктивните методи (ориентирани към конкретни цели), е важно да се отдели различно време, в което да се обърне внимание на състоянието и нуждите на всеки от групата. Основната схема, която може да се следва, е следната:

1. Отваряне на сесията:

- **Начален въпрос.** Целта е да се разбере как пристигат хората, какво е тяхното състояние на духа, какво е тяхното настроение. Може да се използват символични въпроси от този тип: С коя напитка се идентифицирате? Кой е любимият ви коктейл и идеалното време за пиенето му? Или други въпроси, косвено свързани със задачите, които ще се изпълняват на тази сесия.
- **Очаквания и бойкот.** Всеки участник записва на листове (зелени и червени) очакванията си за сесията (зелени) и евентуалната си стратегия за бойкот (червени). Те се предават на бармана. Тази информация няма да бъде използвана по време на сесията, но е полезно участниците да осъзнаят състоянието си преди нея. Като повтаря това упражнение във всяка сесия, барманът може да следи нагласите, с които всеки се вълчи в процеса.
- **Контекстуализиране на сесията:** Представяне на сесията (и/или преглед на предишната) и представяне на конкретните цели и динамиката на предстоящата сесия. Сесията е важно да бъде поставена в рамките на цялостния процес така, че всички да споделят разбиране за стъпките и посоката на напредъка (ще направим това, защото направихме това преди него и след това ще направим едн си какво).

2. Почивка:

- **Исключване.** Участниците може да се отпуснат, да се погрижат за спешни свои неща, да пият кафе. Барманът е готов с втората част от сесията и може да се възползва да разбере как са я възприели някои от хората.

- **Мотивационен елемент.** Започнете втората част на сесията с кратък видеоклип, песен, актуална новина, които да послужат за възвръщане на връзката с дейността.

3. Затваряне на сесията:

- **Обобщение.** Направете така, че извършената работа да бъде видима и оценена (както е посочено в точка 4). Направете групов преглед на това, върху което работихте по време на сесията, и отделен кръг с индивидуална рефлексия за степента на удовлетвореност по отношение на съдържанието и/ или общата динамика. Тези коментари е добре да се включат в обобщаващия протокол, а също помагат и за модифициране на бъдещите действия, ако е необходимо.

Прост начин за това може да бъде използването на системата за самооценка, известна като "Моторола доклад", която се състои от отговор на 4 въпроса:

- Какво се получи добре?
- Какво се обърка?
- Какво научихме?
- Какво ще направим по различен начин следващия път?

Задачи. Избери и запомни възможни упражнения, които да се изпълняват между сесиите (вж. точка "Поддържане на динамиката между сесиите").

Финални думи. Завърши сесията, като подканиш всеки да сподели една дума, която обобщава това, което е взел от сесията: емоция, нещо изненадващо, урок, идея...

За този финален момент трябва да се внимава най-вече в четвъртата и последна сесия на проекта, тъй като доброто приключване може да е определящо за продължаването или приключването на проекта.

4. Поддържане на динамиката между сесиите

Важно е барманът да се грижи и за поддържането на груповото чувство и динамика между сесиите (с намерението другите в групата да поемат отговорност за тази функция в бъдеще). Без да бъде натрапчив или досаден. За тази цел може да използва електронна поща (whatsapp, telegram или други подобни) и да:

- изпрати резюме от процеса;
- поиска съдействие за предварителното изготвяне на дневния ред за следващата сесия;

- напомня за задачите;
- предлага малки игри и стимули; много добре работят неща като съставяне на списъци, размяна на връзки и файлове, срещи и др.

УПРАЖНЕНИЕ: Лаборатории за грижа

Лабораториите за грижи са покана за създаване на пространство за устойчивост на грижата в организацията ни. То може да бъде оформено по много различни начини, но изхожда от допускането, че спешно се нуждаем от такива пространства във всеки вид организация.

Те не са методология, инструмент или система, а отворена покана да продължим да мислим за това заедно. Представяме си го като постоянно пространство в гражданските организации, които използват peer-to-peer методологии и в които динамиката на властта може да се обсъжда открито. Вярваме, че тези дебати относно грижата трябва да доведат до съществени промени в начина, по който организациите управляват своите ресурси.

Лабораториите за грижа са пространство, в което екипът може да изследва, развива и да се грижи за процеси, които оказват влияние върху организацията и върху начина, по който тя взаимодейства с работния си контекст.

По-долу очертаваме някои от общите ценности, които една Лаборатория за грижа трябва да вземе предвид при осъществяването си:

- **Доверие** в членовете, които отговарят за тази сфера на организацията. Вярваме в колективната интелигентност като движеща сила на нашите практики.
- **Обмен на знание.** Непрекъснато се учим едни от други и отхвърляме идеята за експерти и неексперти. Трябва да насърчаваме всякакъв вид обмен на знания и да сме отворени за дебати.
- **Да проучваме други езици и наративи**, които пасват по-добре на предизвикателствата, пред които сме изправени. Визуалните и текстовите средства може да помогнат за включването на хора, които не се чувстват комфортно да заемат много от чуждото време, говорейки.
- **Включване.** Ако искаме дейностите ни да са успешни, трябва да останем радикално отворени към включването на различни гласове, перспективи и произход.
- **Стремеж към общото благо.** Лабораториите за грижа имат за цел да подобрят благосъстоянието на организациите.
- **Документиране на всичко**, както по творчески начин (кратки видеоклипове, графики, визуални материали и др.), така и по традиционен начин (бележки, документи и др.). За да постигнете по-голяма ангажираност и да помогнете на други общности да се

присъединят към експеримента, наистина е важно да оставите следа от процеса.

3 - НАРАТИВИ

Описание на модула

В този модул се учим как да разпространяваме историите на жителите на общностите, с които работим, и да създаваме обща история при работата по проект с дадена общност. Да подкрепяме свързването на собствените истории с опита на общността и тези връзки да имат овластяващо въздействие върху жителите на квартала.

Обучителната схема на този модул се състои от:

- Междупличностна връзка с жителите на квартала.
- Способност за генериране на обща информация за собствената им история.
- Изготвяне на интервюта, които са удобни и които ще извлекат необходимата информация за изграждане на обща история.
- Конструиране на дискурси в съответствие с тези истории, които генерират междуобщинска връзка.

От наша гледна точка историите, които споделяме, трябва да бъдат разказани от позицията на посетители на една общност и като посредници на общностния опит в общуването. За да направим това, може да изберем тема за разговор, която съответства на общността, нещо малко, и може да я превърнем в нещо включващо и овластяващо, като създадем около нея наратив, който е различен от класическия дискурс.

КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ

Как да комуникираме намеренията и целите на проекта по подходящ и приобщаващ начин?

Как да събираме, организираме и споделяме данни, истории и спомени?

Как да дадем гласност на жителите с по-малко умения?

СТЪПКА 1: КОМУНИКИРАНЕ НА ПРОЕКТА

Как да комуникираме намеренията и целите на проекта по подходящ и приобщаващ начин?

Предаването на намеренията на даден проект по разбираем и приобщаващ начин е важно, за да се гарантира, че всички заинтересовани страни ще се чувстват ценени и включени. Ето няколко съвета за това как да го направите ефективно:

1. Определете целите и контекста на проекта: Ясно дефинирайте целите и задачите на проекта по кратък и лесен за разбиране начин. Използвайте прост език и избягвайте техническия жаргон, който може да е труден за разбиране от някои заинтересовани страни. По време на този процес можете да дадете контекст, като обясните предисторията, целта и значението на проекта. Това може да помогне на заинтересованите страни да разберат защо проектът е важен и как се вписва в по-широк контекст.
2. Вземете предвид аудиторията: Помислете за аудиторията, с която общувате, и използвайте език и примери, които да ѝ допаднат. Използвайте приобщаващ език и избягвайте да използвате терминология, която може да бъде безчувствена или обидна.
3. Използвайте визуални материали: Визуалните средства, като диаграми, инфографики и видеоклипове, може да помогнат за илюстриране на целите на проекта и да направят комуникацията по-интересна и разбираема. Уверете се, че визуалните материали са достъпни за всички заинтересовани страни, включително за хората с увреждания.
4. Търсете обратна връзка: Поканете заинтересованите страни да дадат обратна връзка и насърчавайте откритата комуникация. Това може да помогне да се обърне внимание на всички налични опасения и да направи проекта истински приобщаващ и отговарящ на нуждите на всички заинтересовани страни.
5. Прозрачност: Бъдете прозрачни относно намеренията, графика и потенциалното въздействие на проекта. Това може да помогне за изграждане на доверие със заинтересованите страни и да гарантира, че те се чувстват включени в проекта.

Ако следвате тези съвети, може да сте сигурни, че всички заинтересовани страни ще бъдат ангажирани и подкрепящи.

УПРАЖНЕНИЕ: ОБЩ РЕЧНИК

"Определенията са животворна отправна точка за въображението. Това, което не можем да си представим, не може да се осъществи. Доброто определение бележи нашата отправна точка и ни позволява да разберем къде искаме да стигнем". - Бел Хукс ("Всичко за любовта", стр. 18)

Всички ние носим определения със себе си и не винаги съзнателно. Описването им може да бъде добро начало за уеднаквяване и сравняване на различните разбирания. Упражнението за създаване на общ речник може да ни помогне да уеднаквим езика си и да започнем да разработваме процеси за съвместна работа. Това е първи поглед върху начина, по който преговаряме за общия смисъл, консенсуса и несъгласието.

Сглобяването на общ речник може да е ползотворно упражнение за:

- постигане на **съгласие относно значението на някои термини** сред хората, които създават речника, за да се избегнат недоразумения и несъответствия при използването им;
- **определяне на възможни разминаващи се употреби** на едни и същи думи в определени контексти;
- **изясняване на "жаргона"** на даден проект и превеждането на по-експертни/ дисциплинарни термини на общ език, достъпен за широката общественост.

Няма универсална рецепта за създаване на общ речник. Процесът ще варира в зависимост от участващите хора или целта. Най-важното е хората, които разработват речника, да предложат термините и да поемат отговорността да предлагат определения и да дават обратна връзка.

СТЪПКА 2: ВСЛУШВАНЕ В ГЛАСА НА ОБЩНОСТТА

Как да дадем гласност на жителите с по-малко умения?

Най-добрият начин да се даде гласност на различните жители на квартала е като се отдели време, за да се изслушат техните лични споделяния. Нужно е

да постигне съгласие с тях относно темите, на които те биха искали да наблегнат при разпространението на историите, желанията и притесненията им. Може да използваме интервюто като основен инструмент, за да съберем и разработим тези наративи.

Интервютата може да бъдат важен инструмент за разпространяване на гласовете на общността, тъй като дават пространство на хората да споделят своите истории, опит и гледни точки със собствени думи. Предоставяйки на членовете на общността платформа за споделяне на техните гледни точки, интервютата помагат и за изява на гласовете на онези, които традиционно не са имали достъп до позиции на власт или влияние.

Те са и мощен инструмент за изграждане на връзки и доверие между членовете на общността и тези, които работят по проект или инициатива в квартала/ общността. С вникване и изслушване на гледните точки на членовете на общността, фасилитаторът ще придобие по-дълбока представа за нуждите, целите и приоритетите на общността и ще може да адаптира по-добре работата си спрямо тях.

Освен това интервютата може да се използват за събиране на данни и прозрения, които да послужат за вземането на решения и насочването на прогреса на проекта или инициативата. Събирайки данни чрез интервюта, фасилитаторът ще разполага с важен ресурс, който да направи работата в квартала съобразена с потребностите и гледните точки на общността и в резултат – по-ефективна.

Обобщено, интервютата са важен инструмент за изграждане на доверие, събиране на прозрения и изява на разнообразните гласове на общността, като това помага по-човешки да се гарантира, че проектите и инициативите ще са ефективни и ще отговарят на нуждите и приоритетите на общността.

За да планираме едно интервю добре, може да следваме тези ключови стъпки:

1. **Определете целта:** Като начало си изяснете целта на интервюто. Искате да научите повече за връзката на общността с градската среда? Търсите истории или преживявания, свързани с конкретно

място или област? Наличието на ясна цел ще ви помогне да приспособите въпросите си и да навигирате разговора по-умело.

2. **Изберете респондентите си:** Идентифицирайте хората, които искате да интервюирате. Това може да са жители на квартала, които живеят в района отдавна, заинтересовани страни или други индивиди, които ще допълнят представата ви за историята на квартала, употребата на ресурсите му в настоящето или възможностите за в бъдеще. Общият наратив ще е колекция от разнородните свидетелства, които сме чули.
3. **Разработете въпроси:** Развийте набор от въпроси, които са съобразени с целта на интервюто и респондентите, които сте идентифицирали. Въпросите трябва да са отворени и да насърчават хората да споделят своите истории, опит и гледни точки. Някои примерни въпроси може да са:
 1. *Как си взаимодействаш с градската среда в този район?*
 2. *Можеш ли да споделиш история или преживяване, свързани с конкретно място в района?*
 3. *Какво мислиш, че прави този район уникален или интересен?*
 4. *Как си представяш, че ще се промени районът с времето?*
4. **Насрочете интервюто:** Определете време и място за интервюто заедно с респондента. Не забравяйте да му/ ѝ предоставите информация за целта на интервюто, продължителността и всички други подробности, които трябва да знае.
5. **Подгответе се за интервюто:** Прегледайте въпросите, които сте развили, и подгответе всички необходими материали (като записващо устройство). Също така е добра идея да имате и предварителни срещи с респондентите, за да си поговорите неформално по някои от темите.

В тази обучителна схема сме включили и упражнение за интервюиране, което е специално свързано с градското проучване и което може да е полезно за активиране на разговори:

УПРАЖНЕНИЕ: Ходещи истории: покрайнините на града

Различните перспективи са от съществено значение за разбирането на една територия, независимо дали е такава, която познаваме наизуст и из която бихме могли да ходим със затворени очи, или е такава, която е напълно нова за нас. Трябва да обърнем особено внимание на историите, които носят

информация, която да ни помогне да разберем по-задълбочено причините, заради които един квартал е такъв, какъвто е.

Знание, произтичащо от ежедневието, памет за специални колективни и индивидуални моменти и ритуали в градското пространство, трансформациите на средата, начини на живот, които изчезват и други, които са се появили скоро, надежди и желания за общото бъдеще... Всичко това може да изникне като част от разказа в разговор с главните герои на тези истории. Основната цел на това упражнение е да опознаем разнообразния опит на местните хора, за да го включим в една многопластова история на квартала.

Преди разходката:

1. Информирайте своя респондент за целта на разговора, която е да запишете неговите мисли и истории за квартала, докато се разхождате из него. Уведомете го, че разговорът ще бъде записан и достъпен за слушане от други хора.
2. Определете време и място за разходката и се разберете коя ще е началната и крайната ѝ точка. Разходката трябва да е с продължителност около 45 минути, а аудиозаписът не трябва да е по-дълъг от 25 минути.
3. Уведомете респондента, че ще записвате аудио (на телефон, диктофон или микрофон) и че може също да използвате GPS за проследяване на маршрута.
4. Изпробвайте записващото устройство предварително, за да сте сигурни, че звукът ще бъде ясен и без смущения.
5. Стремете се да интервюирате разнообразна комбинация от хора с различен произход, възраст и пол, които познават квартала.

По време на разходката:

1. Започнете да се разхождате и да разговаряте с вашия респондент, като постепенно му давате все повече пространство да разказва с напредването на разговора.
2. Стремете се към 3 типа съдържание на разговора: описания на квартала, лични и общностни истории за квартала и размисли за квартала и неговото бъдеще.

3. Подгответе се с някои въпроси предварително, но също така бъдете отворени за нови теми и наблюдения, които може да възникнат по време на разговора.
4. Спирайте от време на време на определени места, за да ги разгледате да обърнете внимание защо са важни за респондента.

След разходката:

1. Използвайте софтуер за редактиране на звук като Anchor или Audacity, за да редактирате аудиозаписа, като премахнете всяко неуместно или излишно съдържание или мълчание.
2. Отбележете разходката върху карта, за да покажете изминатия маршрут.
3. Публикувайте заедно маршрута и аудиозаписа, за да може други също да преживеят кварталната разходката, слушайте интервюирания. Това може да стане в Telegram, атлас на общността или други канали на комуникация.

ИНСТРУМЕНТ: Съвети за провеждане на интервю с общността

1. **Изграждане на доверие:** Изграждането на доверие е от решаващо значение при провеждането на интервюта, тъй като помага на участниците да се отпуснат и да се почувстват по-комфортно да споделят своите истории. Преди да проведете интервю, отделете време, за да изградите връзка с участниците и обяснете целта на споделянето на истории.
2. **Активно слушане:** Активното слушане е жизненоважно умение при провеждането на интервюта. То включва вслушване в това, което респондентите разказват, признаване на чувствата им и задаване на последващи въпроси, за да се изяснят и разгърнат техните истории в дълбочина.
3. **Отворени въпроси:** Задавайте отворени въпроси, които позволяват на респондентите да разкажат своите истории със собствени думи. Избягвайте да задавате насочващи въпроси или въпроси, които може да имат отговор "да" или "не".
4. **Запишете интервюто:** Записването на интервюто е полезно за улавянето на нюансите и детайлите на историите. Уверете се обаче,

че сте получили съгласието на респондента преди записване и обяснете как ще бъдат използвани записите.

5. **Проследяване на резултата:** Поддържайте комуникация с респондентите и след интервюто, за да им благодарите за споделянето на истории и за да ги информирате за напредъка на инициативата ви. Така се изгражда по-силна връзка с общността и показвате, че тяхното участие бива оценено.

СТЪПКА 3: СЪЗДАВАНЕ НА НАРАТИВ

Как да събираме, организираме и споделяме данни, истории и спомени?

При взаимодействието с различните заинтересовани страни може да решим заедно на кои елементи от информацията да обърнем по-голямо внимание, създавайки общ дискурс по темите, които са важни за всички. Ето някои стъпки, които трябва да вземете предвид:

1. **Събирайте и транскрибирайте:** На първо място, транскрибирайте интервютата, за да имате писмен запис на разговора. Това може да стане, като ги напишете или използвате софтуер за преобразуване на глас в текст. Важно е да се гарантира, че всички данни се събират по сигурен и поверителен начин и че респондентите са дали своето информирано съгласие техните данни да бъдат използвани.
2. **Категоризирайте:** След като транскрибирате интервютата, прегледайте данните и идентифицирайте ключови теми и казуси, възникнали по време на интервюирането. Може да ги категоризирате чрез етикети на конкретни пасажии или цитати, които се отнасят до определени теми. Обобщете тези теми в групи, за да улесните анализа им.
3. **Анализирайте и синтезирайте:** След като данните бъдат категоризирани, ги анализирайте, за да идентифицирате ключови прозрения и открития. Това може да включи синтезирането на данни от множество интервюта за идентифициране на повтарящи се модели или тенденции.
4. **Споделете откритията си:** Споделете откритията си с останалите хора, въввлечени в проекта или инициативата, и с по-широката общественост. Може да го направите чрез доклади, презентации или

други материали, в които визуализирате ключовите прозрения и истории от интервютата. Важно е всяко споделяне на данни или истории да се извършва със съгласието на респондентите и тяхната поверителност да се спазва.

Предлагаме ви и още едно упражнение за провеждане на този процес, което може да се използва от екипа на организация или с хора, участващи пряко в процеса, като членовете на общността или респондентите:

Упражнение: Диаграма на чувствата: добри и лоши новини

За да създадем един по-свободно структуриран наратив и множество различни видове истории като резултат, тук ви предлагаме и списък с видовете наративни структури за вдъхновение:

Инструмент: Списък с наративни структури

След този модул можете да използвате някои техники за съвместно творчество, за да получите артистичен резултат, осъществен от хора от общността, и да го споделите по време на събитие или общностно събрание.

УПРАЖНЕНИЕ: Диаграма на чувствата: добри и лоши новини

Тъй като имахме по-преживенчески и експериментален модул за създаване на наративи в обучението в Палермо, решихме да добавим следното упражнение, за да допълним онлайн обучителната схема, отговаряйки на един от основните въпроси: Как да организираме и споделяме данни, истории и спомени?

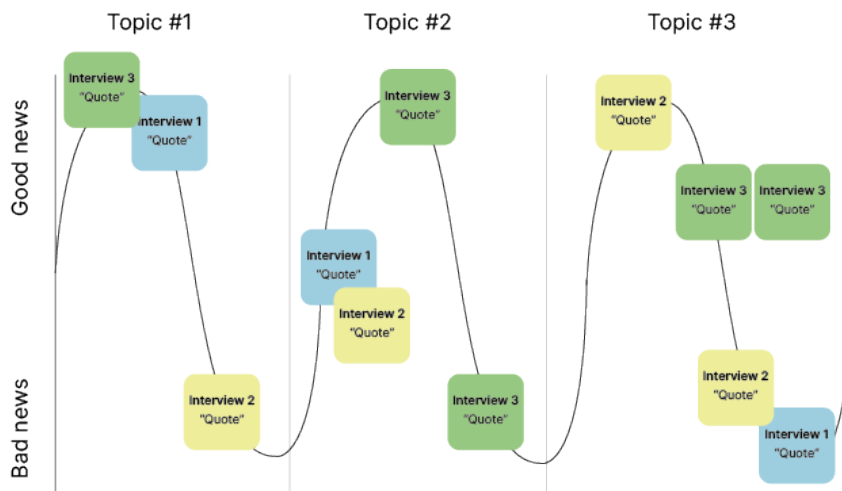
При създаването на един съвместен наратив има лесен начин за намиране на елементите, за които искаме да говорим – чрез „Диаграма на чувствата“, за която ни трябва бяла дъска или флипчарт, лепящи листчета и маркери.

1. Ще разделим нашата история на различните теми, за които сме задавали въпроси по време на интервютата, и ще разработим крива, която задава настроението, разделена на „добри новини“ и „лоши новини“, като имаме предвид всички нюанси измежду тях, относно всяка тема, която искаме да разгледаме. Това ще бъде нашата

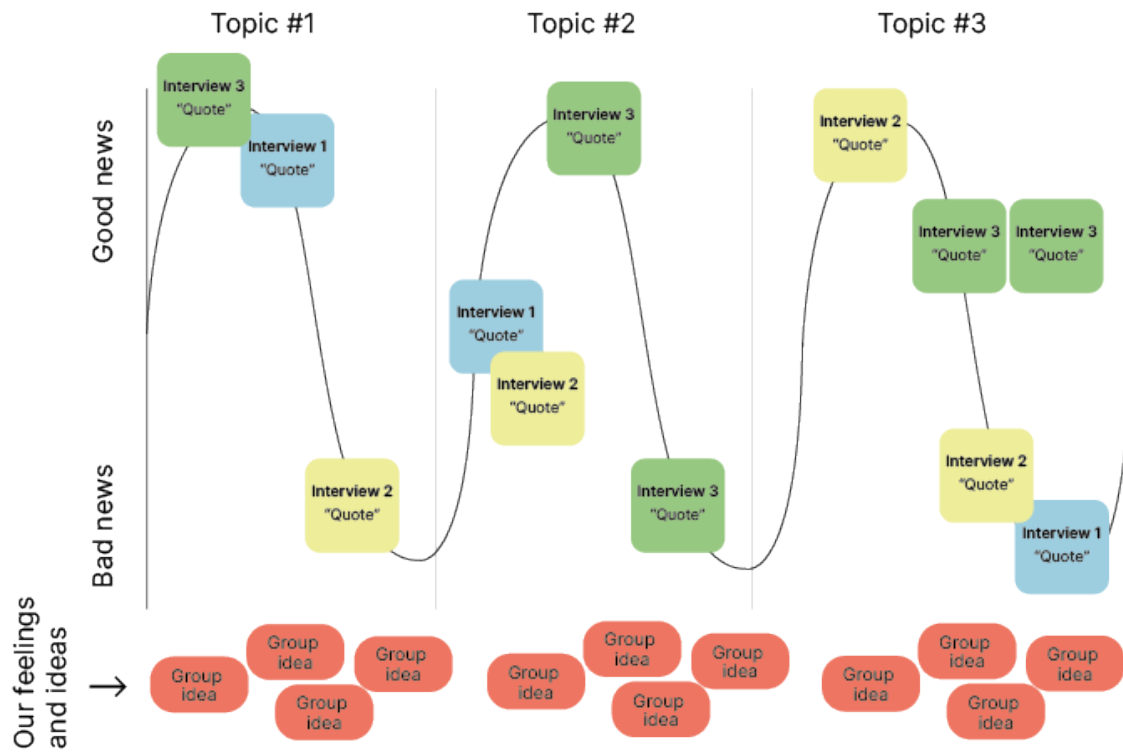
диаграма на чувствата, където можем да свържем споделянията на хората в дискурс, който евентуално да бъде публичен дискурс.

Тази диаграма е вдъхновена от лекцията на Кърт Вонегът: „Формата на историите“ - [Кърт Вонегът, Формата на историите](#)

2. След това ще локализираме в графиката най-значимите части от техните споделяния в нашата история, като използваме листчета с различни цветове, представящи всеки от респондентите, и всякаква допълнителна информация, свързана с избраните преди това цитати. Това ще ни позволи да добием обща представа за броя на включените хора, баланса в разнообразието на респондентите и баланса между лошите и добрите новини:

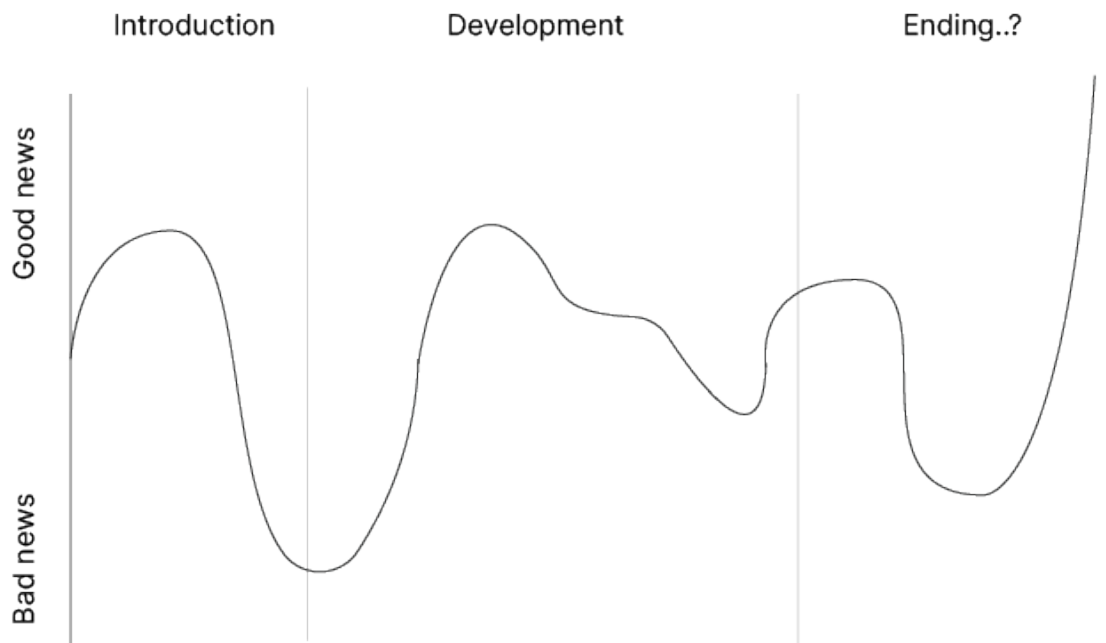

3. По време на този партиципативен процес членовете на групата провеждат дискусия за чувствата си, свързани с отговорите в интервюто, защо са избрали тези фрагменти като подходящи и защо смятат, че са добра или лоша новина. Това също ще бъде обвързано с различните теми, които ще бъдат разгледани, като се създаде един „ситуиран глас“: честно възприятие на групата за техния опит, докато представя квартала и хората, с които е взаимодействала.

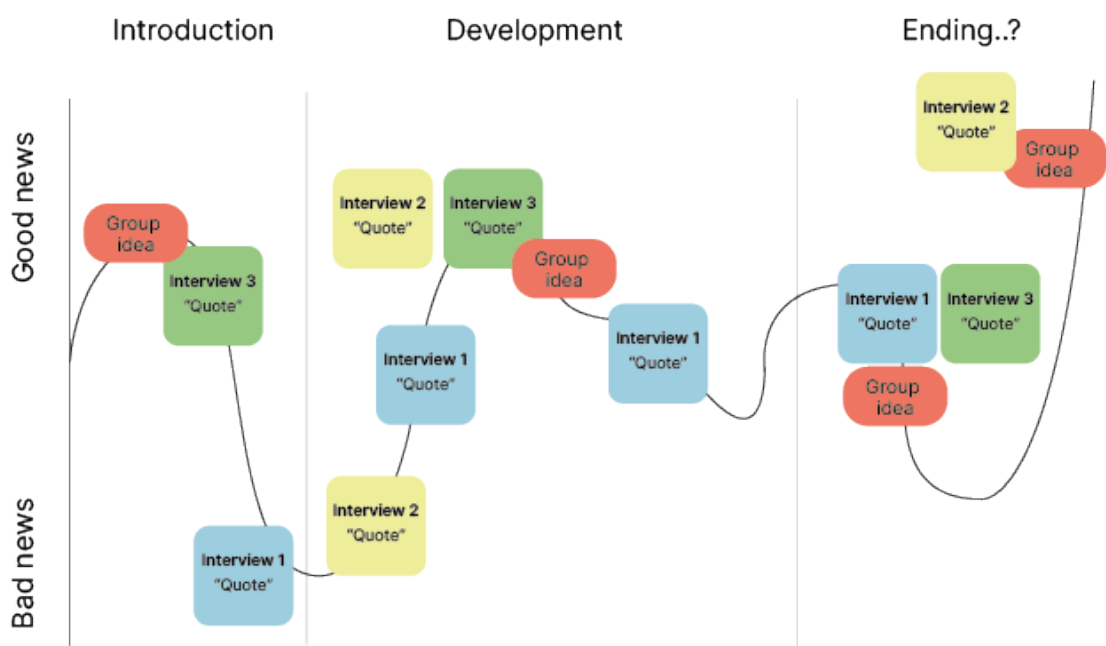

4. След тази дискусия ще може да създадем наративна арка, разделена на различни „глави“, в която ще решим дали настроението на портрета ще бъде по-спокойно или ще води до надежда, или върху перспективата на борбата... или всичко друго, което може да си представите. Може също да

ИЗПОЛЗВАМЕ СПИСЪКА С НАРАТИВНИ СТРУКТУРИ.

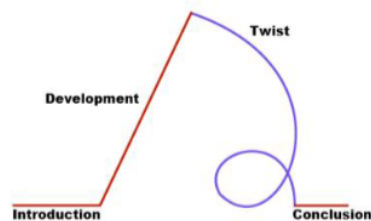
5. Водени от погледа на наблюдател, ще запълним наратива с избраните споделяния и с нашите чувства и идеи, както и с наративните ресурси, които ще са необходими за създаване на това настроение (музика, звукови пейзажи...):

ИНСТРУМЕНТ: Списък с наративни структури

За да споделим тяхната история, може да се съсредоточим върху тези основни въпроси:

- Коя е историята, която искаме да разкажем?
- Коя е историята, която жителите на квартала искат да разкажат?
- За кого е предназначена тази история?
- Кои са чувствата, свързани с разказаната история?

•

Наративната структура може да варира по много начини в зависимост от елементите, които искаме да подчертаем, и елементите, които са от решаващо значение за нашата история. Ето защо изрисуването на наративната структура на историята като семпла линия може да ни помогне да визуализираме различните чувства, които ще ръководят преживяването. Тук има списък с наративни структури, които може да бъдат полезни като пример или вдъхновение за създаване на нови структури.

4 - СЪ-СЪЗДАВАНЕ

Описание на модула

Съвместното създаване е подход, философия, инструмент. То не е самоцел. Ако не знаем защо сътворяваме нещо, това ни прави слепи. Какъв смисъл и полезност би имало? В услуга на какво, на какви въпроси искаме да създаваме нещо съвместно? Само като отговорим на тези въпроси, може да мислим за инструментите, методите и обстоятелства, които ще създадат успешен процес на съвместно създаване.

Има съществена разлика в това да познаваш другите и в това да градиш нещо общо с тях. Да изграждаме заедно означава да вършим общи дела и да свържем историите си по неизличим начин. Независимо дали съвместното изграждане е ефимерно или не, то е вписано във времето, а понякога и в пространството. Участието често е лишено от една от най-важните си

съставки. Силата да действаш и да допринасяш за решението. Участието в процеса на вземане на решения е един от елементите, които придават смисъл на участието. Това е форма на признаване за мястото ти в общността. Но участието във вземането на решения означава преди всичко разпознаването както на разногласията, така и на съгласията. Това означава да приемем, че дадено решение не е пълно отражение на личната ни воля. Асоциирането е първата стъпка към устойчивост.

КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ

- Как да измисляме и осъществяваме колективно решения?
- Как да ги направим ефективни и устойчиви в дългосрочен план?
- Как да действаме локално, мислейки глобално?
- Как да споделяме справедливо ресурсите и да умножаваме ползите?

СТЪПКА 1. Как да създадем условия за успешен процес на съвместно създаване

Идентифицирането на ключовите заинтересовани страни, активни на територията (вж. Изследване на средата), разработването на стратегия за ангажиране на местната общност (вж. Ангажираност) и разпространението на историите на местните жители чрез създаването на общ наратив (вж. Наративи) са необходими съставки за създаване на условия за успешен процес на съвместно създаване – с активно и устойчиво участие.

От тези 3 първи стъпки проблемът е в идентифицирането на социалното предизвикателство със заинтересованите страни, за да се превърне глобалната стратегия в местни действия, основани на споделени ценности (вж. Инструмент 1: Стратегия за ангажиране на заинтересованите страни)

ИНСТРУМЕНТ 1: Стратегия за ангажиране на заинтересованите страни

Тази схема ни помага да идентифицираме потенциални партньори и да изготвим стратегия как най-добре да ги мотивираме да работят с нас. Научете как да идентифицирате какво е общото между вас, какво очаква потенциалният партньор и как да поддържате връзката си: превърнете стратегията в действие!

Тази диаграма трябва да се използва като игра на дама, стъпка по стъпка, и може да се начертае в реален размер, за да бъде употребата ѝ по-игрива.

ПЛАНИРАНЕ НА ОТНОШЕНИЯТА С ВАШИТЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Какъв е актуалното положение на взаимоотношенията ви със заинтересованата страна? Анализирайте на каква фаза на партньорство сте вие и партньорът, за да можете да преминете през следващите фази и да изградите силно партньорство.

Може да използвате някои от тези словосъчетания, за да опишете взаимоотношенията ви в момента: пред-отношенчески; начален етап; съвместно разработване на детайли на взаимоотношението; зрели взаимоотношения; заинтересованата страна е въввлечена в ядрото на проекта ни и др.

Как ще взаимодействате с тези заинтересовани страни, за да изградите дългосрочен ангажимент?

Изграждането на партньорства изисква много усилия от всички замесени. То често отнема значителна инвестиция от време, за да се сглобят висококачествени работни отношения, които да са в основата на ефективно сътрудничество. Помислете колко често ще взаимодействате, как ще измервате ефективността на взаимодействието, резултатите, които искате да постигнете, както и хората, на които ще възложите дадена задача...

СОЦИАЛНО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО

Какво е социалното предизвикателство, с което се захващате?

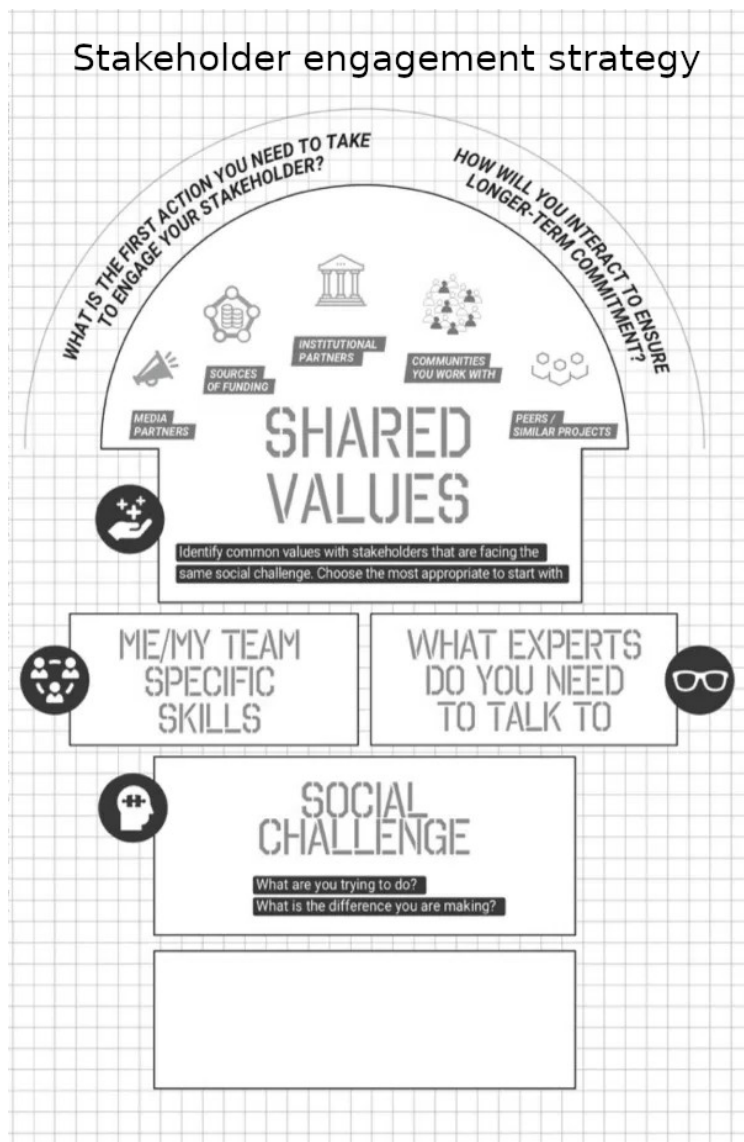
Каква е промяната, която се опитвате да осъществите?

ОБЩИ ЦЕННОСТИ

Кои са общите ви ценности със заинтересованите страни, които са изправени пред същото социално предизвикателство като вас?

Изберете 3-те най-подходящи заинтересовани страни от: медийни партньори, колеги, общности, с които работите, институционални партньори, източници на финансиране и идентифицирайте общите ценности.

Stakeholder engagement strategy

ИНСТРУМЕНТ: Социална канава

Създадено от Social Innovation Lab (2013 г.), тази канава се използва често от гражданските организации и отчита всички компоненти, необходими за постигане на социална и икономическа устойчивост.

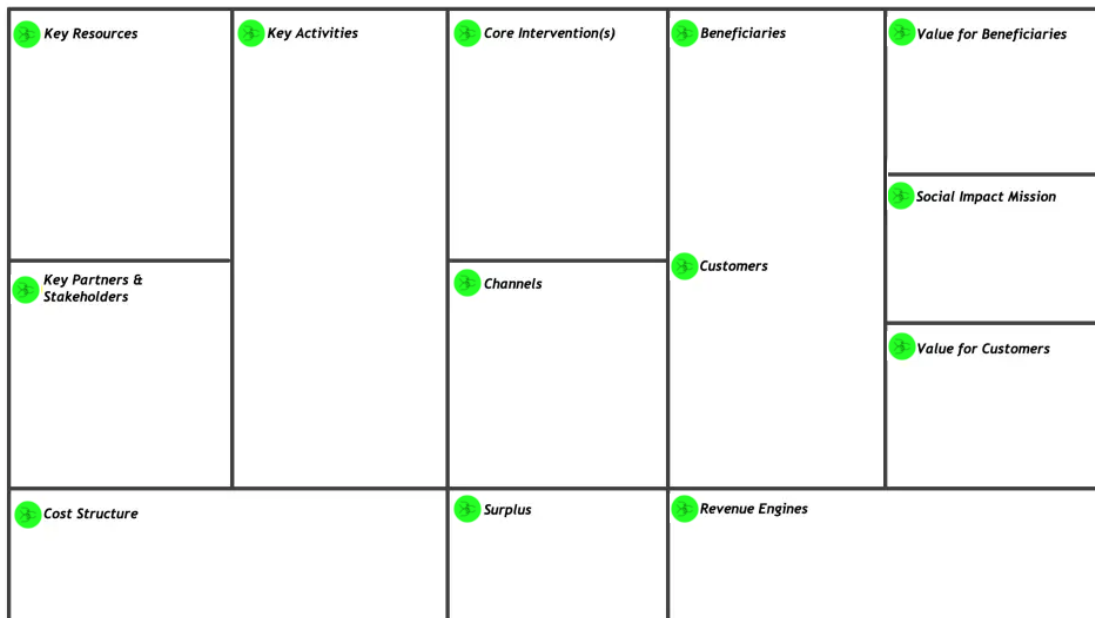
Може да я приложите и за социален проект и да я попълните заедно със заинтересованите страни.

Както виждате, тя се състои от 12 части, предоставящи подробности как една организация създава, осъществява и улавя стойност. Всеки раздел е тясно свързан с останалите, тъй като организациите са екосистеми, съставени от преплетени, взаимосвързани компоненти.

1. **СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ:** Всички социално ориентирани организации имат за цел да променят обществото към по-добро. Този раздел има за цел да подчертае крайната социална промяна, която организацията цели да осъществи.
2. **БЕНЕФИЦИЕНТИ:** С термина „бенефициенти“ обикновено наричаме хората, които са най-засегнати от решавания социален проблем. С други думи, хора, чийто живот организацията иска радикално да подобри. В този раздел е важно ясно да се идентифицират целевите групи чрез критерии за сегментиране като демографски, географски, психографски и поведенчески.
3. **ОСНОВНИ НАМЕСИ:** Една организация може да има едно или повече основни предложения или услуги. Важно е да ги изброите всички тук.
4. **СТОЙНОСТ ЗА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ:** Когато говорим за „стойност“, обикновено имаме предвид основните ползи, предоставяни на бенефициентите благодарение на главната интервенция.
5. **КЛИЕНТИ:** Понякога бенефициентите са в състояние да платят за предлагания продукт или услуга. Когато това се случи, те са и действителните клиенти на организацията/ проекта. Но най-често бенефициентите не могат да си позволят да направят това. Затова са необходими трети (плащащи) страни. Те може да бъдат компании, физически лица, фондации, публични органи, само за да назовем няколко. Този раздел показва кои наистина са крайните платци.
6. **СТОЙНОСТ ЗА КЛИЕНТИТЕ:** Когато говорим за „стойност“, обикновено имаме предвид основните ползи, предоставяни на клиентите благодарение на главната интервенция.
7. **КАНАЛИ:** Този раздел включва всички основни канали, използвани в проекта, за да се свържете, да общувате и да ангажирате обществеността, както и да продавате и предоставите своето решение. Те може да бъдат физически или цифрови, собствени или непреки.
8. **КЛЮЧОВИ ДЕЙНОСТИ:** Този раздел търси всички дейности на вашата мисия, необходими за поддържане на дейността ви. Ангажираността на общността е пример за това.
9. **КЛЮЧОВИ РЕСУРСИ:** Най-общо казано, фундаменталните ресурси може да бъдат физически, интелектуални, човешки, технологични или финансови.

10. **КЛЮЧОВИ ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ:** В раздел включваме тези замесени страни (публични и частни), които предоставят ключови външни ресурси или поддръжка за действителното функциониране на бизнес модела. Не бива да бъркаме партньорите със заинтересовани страни, тъй като те не са едно и също.
11. **СТРУКТУРА НА РАЗХОДИТЕ:** Създаването и предоставянето на продукт или услуга води със себе си цени и разходи. В този раздел разглеждаме основните елементи на разходите, влияещи върху проекта/ организацията.
12. **ДВИГАТЕЛ НА ПРИХОДИ:** Един проект обикновено разчита на комбинация от различни потоци на приходи, за да стане (и да остане) финансово жизнеспособен. Трябва да изброите всички различни начини, по които вашата организация генерира такива приходи.
13. **ИЗЛИШЪК:** И накрая, този раздел е свързан с това как възнамерявате да използвате излишъка, ако и когато се генерира. Примери за това може да включват реинвестирането му в допълнително увеличаване на обхвата на въздействие или дори даряването му за подобни каузи.

Social Canvas

СТЪПКА 2. Как да въвлечем заинтересованите страни във вземането на решения

Съвместното изграждане също е свързано с правенето на компромиси, намирането на своето място, взаимодопълваемостта, своята полезност, своя смисъл. Съграждането е практическо изследване както на себе си, така и на другите.

Участието често е лишено от една от най-важните си съставки. Силата да действаш и да допринасяш за решението. Участието в процеса на вземане на решения е един от елементите, които придават смисъл на участието. Това е форма на признаване за мястото ти в общността.

Но участието във вземането на решения означава преди всичко разпознаването както на разногласията, така и на съгласията. Това означава да приемем, че дадено решение не е пълно отражение на личната ни воля. Асоциирането е първата стъпка към устойчивост.

ИНСТРУМЕНТ 3: Представете си идеята си като платформа

Този инструмент показва колко достъпен е вашият проект за участие от вашите заинтересовани страни и бенефициенти. Помага да се изяснят отношенията между заинтересованите страни и да се определи какво означава устойчивост на проекта (човешка, финансова).

КАТЕГОРИИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

- **Правещи и създаващи:** набор от хора, които участват в осъществяването на идеята/ платформата.
- **Бенефициенти и потребители:** хора, които се интересуват от достъпа и употребата на създаденото по проекта и да осъществят нещо с него.
- **Партньори:** субекти, които дават допълнителна ефективност на вашата мисия. Партньорите също могат да улеснят, обслужват, подобрят вашата мисия, като действат като фасилитатори и свързочници.
- **Външни партньори:** хора, които имат специфичен интерес към платформата, нейния успех или неуспех, в контролирането на ефектите и резултатите от проекта, в регулирането му или упражняването на права върху начина, по който се управлява.

ВАШИЯТ ОРГАНИЗАЦИОНЕН МОДЕЛ

Как ще бъде структуриран вашият екип? Помислете каква ще бъде динамиката на екипа / хоризонтална срещу йерархична структура.

Как е структурирана вашата организация? Помислете как заинтересованите страни и бенефициентите са включени в структурата на вашата организация. Те информират/ консултират/ (съвместно проектират)/ (съ)продуцират /(съ)управляват ли?

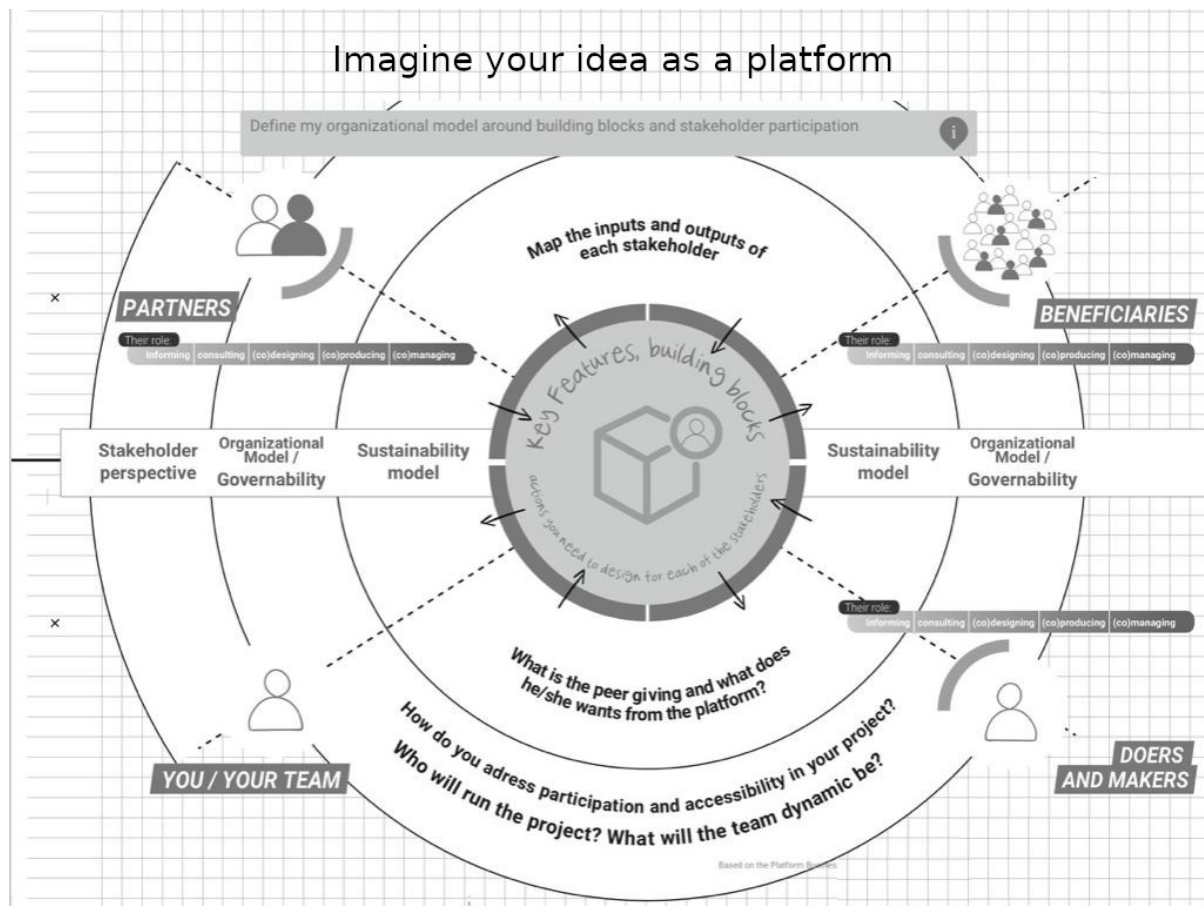
Вашата организация отворена ли е в същността си? Помислете дали заинтересованите страни може да бъдат интегрирани в проектирането, производството и изпълнението на вашия проект, особено ако те ще имат роля в основата му. Дали ще поемат роли в управлението и ръководенето?

УСТОЙЧИВОСТТА ВИ

Ако вашият проект ще се управлява от доброволци, как ще подсигурите тяхната (човешка) устойчивост?

Какво очакват вашите заинтересовани страни? Каква е ползата от участието им за тях? Каква е взаимната изгода?

Какви ресурси ще ви трябват от заинтересованите страни, за да движите вашите дейности? Хора, финанси, инфраструктура?

5 - РЕФЛЕКСИЯ

Описание на модула

Модулът се занимава с мониторинг на напредъка на активирания от нас процес, измерване на резултатите (включващи бенефициентите и заинтересованите страни) и разпространение на наученото сред по-широка аудитория.

За да рефлектираме качествено върху процеса, активиран в конкретен контекст, е необходимо да споделяме резултатите от работата си не само с основателите или с външни хора. Споделянето носи смисъл на всички останали. Организациите, които са иницирали процеса, биха могли по-добре да разпознаят ролята си на активатор на промяна в общност и да измерват резултатите от работата си по-добре, за да продължат своите дейности по по-добър начин.

Не е лесно да се измери въздействието от партиципативните процеси, тъй като те се базират най-вече на отношения в рамките на дадена общност, а те се променят непрекъснато. Въпреки това измерването на въздействието на нашата работа е единственият начин да осъзнаем успеха (и неуспеха) и да обсъдим заедно със заинтересованите страни осъществената промяна.

КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ

- Как учим от това, което правим?
- Как да измерим въздействието на това, което създаваме съвместно, и да отбележим успеха на работата си?
- Как да въвлечем бенефициентите и заинтересованите страни в определянето на ключови индикатори и в оценката на въздействието на това, което е съ-създадено?
- Как да разпространим резултатите и да предадем нататък наученото?

СТЪПКА 1. Как учим от това, което правим

При партиципативния процес и организаторите, и участващите местни хора (жители и заинтересовани страни) учат едни от други. Фасилитаторите в общността трябва непрекъснато да рефлектират върху своята позиция и да си водят бележки за случващото се на местно ниво, както и за състоянието на отношенията си и местната общност. Добре е да споделят част от наблюденията/ наученото с местните администрации.

Рефлектирането върху осъществения опит е един от привилегированите инструменти за опознаване, разбиране, трансформиране на реалността. Рефлексия върху опита като инструмент за промяна. Взаимовръзка между рефлексивността и предварителния дизайн на проекта; опит и рефлексия върху опита. Динамичен начин на мислене за настоящата реалност; какво я е генерирало; как се развива (инструменти, ресурси, опит, критичност); как мислим за бъдещето.

От определящо значение за партиципативния процес е да отделяме време за размисъл върху активирания процес, нашата роля в общността и научените уроци. Много често това, което сме планирали, не отговаря на това, от което наистина се нуждае общността, или се припокрива само с малка част от него.

Места за размисъл и работа; за определяне на стратегии и цели, върху които да се градят и оценяват проектите; за визуализиране на възможни реалности.

ENGAGEMENT DIARY

ИНСТРУМЕНТ: Дневник на въвличането

Дневникът е място за лична рефлексия. Рефлексивността е ключова съставка във всеки партиципативен процес и е важно умение, което трябва да се култивира. Без нея трансформацията и въображението престават да функционират. С интегрирането ѝ в нашата практика, възможностите започват да добиват форма. Използвайте този инструмент като начин да се свържете със себе си и да отделите време, за да изразите свои съмнения, знания и дори неудобни теми, които възникват по време практиката ви.

Всички начини за събиране на впечатления са валидни: писане, аудио бележки, видео, рисуване...

В зависимост от естеството на процеса форматът на дневника може да варира. По-дългите процеси може да изискват актуализирана версия на дневник с обновени въпроси, докато процеси, които включват множество партньори, е най-добре да включат различни гласове в дневника. Целта е да се документира как трансформацията на мястото и общността се оформя пред и чрез нас.

Предложили сме 2 шаблона за дневници на въвличането в проекта ни Edu-city – един за документиране на наученото от нашето обучение за квартални фасилитатори в Палермо, и един – за документиране на местните практики във всеки от партньорските градове. Шаблоните са представени тук и се препоръчва да бъдат адаптирани към всеки своеобразен контекст.

СТЪПКА 2. Как измерваме въздействието

За да измерим въздействието от нашата работа в общността, трябва в самото ѝ начало да определим прогнозно цели и задачи. В противен случай това, което ще измерваме впоследствие, ще бъдат просто случайните ефекти от дейностите ни, които няма да може да анализираме по качествени и количествени показатели.

Първата фаза включва очертаване на рамката на нуждите и ресурсите в съответния контекст – анализ на контекста на средата, който служи за създаване на общата картина на квартала (история, опит, демографски, социални, градски характеристики) и социо-детерминираната ситуация чрез опита на местните жители. Само чрез тази първа фаза на анализ

фасилитаторът може да започне да дефинира стратегии и цели, специфични за контекста.

След като целите бъдат дефинирани, фасилитаторът трябва да наблюдава ефектите от дейностите, които ги осъществяват, върху средата – продължително партиципативно наблюдение на състоянието на общностните отношения. Кварталният фасилитатор е нужно да присъства в ежедневните активни места на жителите, да се вслушва в средата и да изгражда връзки в общността. Важна е способността му/ ѝ да съчувства на местните и да надгражда взаимоотношенията им, свързвайки ги по неформален начин.

Реалността на квартала винаги трябва да бъде улавяна на местата, където вече съществува. Основната задача на фасилитатора е да бъде **свързочник**, да бъде част от взаимоотношенията в ежедневието: да разбере как да създава поводи и ситуации, които оживяват кварталните отношения, знаейки как да слуша и разговаря неформално и човешки; да е готов/а да схваща и свързва идеи, нужди и предложения. Фасилитаторът действа като свързващ елемент и обръща внимание на неформалните промени в средата и реакциите на местните хора към тях (като им оставя време да осъзнаят трансформацията). Ключова е способността за оценяване на връзките между хората като задействащ принцип на индивидуалното и колективното благополучие.

Може да определим някои **количествени показатели**, с които да правим оценка на въздействието на работата на кварталния фасилитатор:

- брой хора, с които сме били в контакт;
- вид участие (контакт, слушане, консултация, сътрудничество);
- дейности, извършени, активирайки общността;
- брой хора, участвали в дейностите.

СТЪПКА 3. Как да ангажираме бенефициентите в определянето на ключови индикатори

Включването на бенефициентите в оценката на въздействието е от фундаментално значение. Те са тези, които могат да идентифицират най-добре нуждите, целите и индикаторите за оценка на успеха на нашите действия. Тази част от процеса изисква стратегическо мислене и ще бъде повече или по-малко предизвикателство според способността ни да поставяме общи цели и да посредничим в осъществяването на амбициите и интересите на групата.

Процесът на определяне на базова оценка е много свързан с втория стълб на това обучение – ангажираността. Не може да определим цели и процедури за измерване на успеха, ако няма група, ангажирана със задачата.

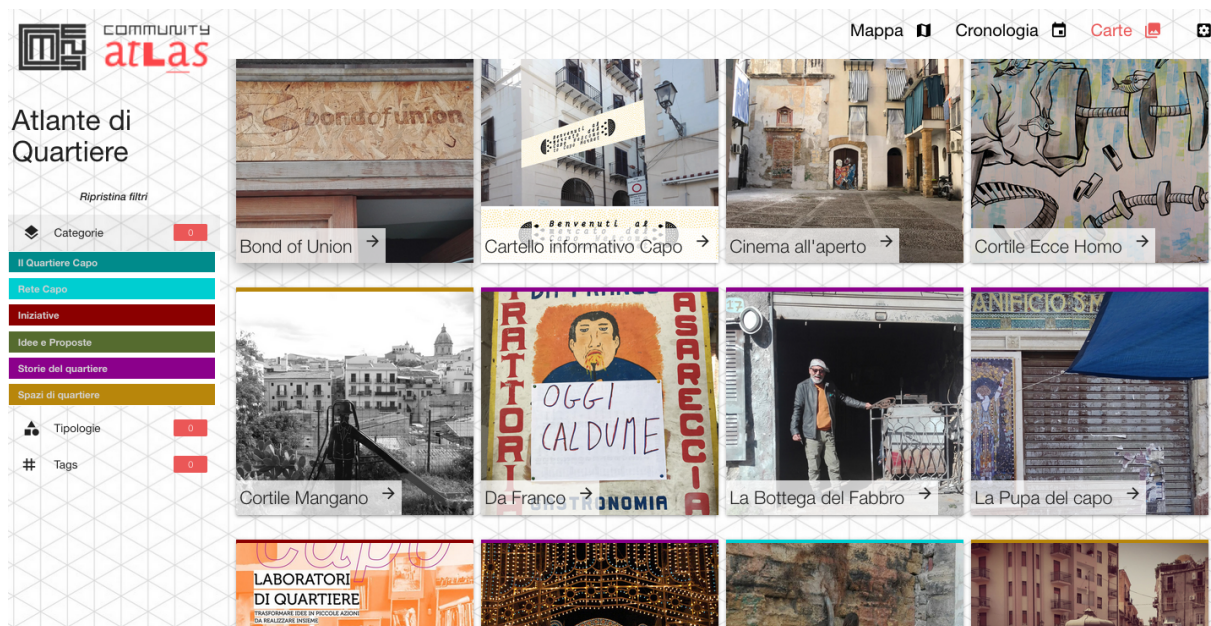
Участието на заинтересованите страни във всяка дейност често е много ограничено заради тяхното време и наличност и следователно включването им в оценката на въздействието трябва да бъде добре обмислено. В крайна сметка установяването на базова рамка за оценка не се различава от това да разговаряме открито, да се опознаем по-добре и да споделяме общи преживявания. То е част от процеса на създаване на доверие. А дискусията относно как са били нещата и как биха могли да бъдат е още една стъпка в процеса на учене как да се доверяваме едни на други и как да формираме общ език.

Като планирате сесиите за оценка на въздействието (например фокус група за установяване на предварителна базова рамка), е много важно да вземете предвид властовите динамики, които може да възникнат в групата. Например присъствието на мъже може да попречи на някои жени да изразят себе си и съответно може да е по-добре да се организират отделни сесии с тях. Може да има конфликти между съседи, които да им пречат да споделят едно и също пространство едновременно или да участват заедно в задълбочена дискусия. Според нашия опит е препоръчително да уведомите всички участници кой ще бъде част от дискусията и да предоставите пространство за обратна връзка и модификации.

Добра идея е да подготвите предварително няколко въпроса, засягащи ключови теми, които да насочват разговора. Те ще са от помощ за още по-добро разбиране на възникващите спонтанно теми, а впоследствие – и за определяне на начините за подобряване на дейностите в квартала и в измерването на техния успех.

СТЪПКА 4. Как разпространяваме резултатите

За да разпространим резултатите от нашите действия/ практики в общността, бихме могли да използваме различни инструменти като местно радио и вестник, социални медии, доклади за общината и външните заинтересовани страни. Друг ценен инструмент е платформа на общността, като атласа на общността, разработен в предишния ни проект Comensì (<https://palermo.community-atlas.net/>). С атласа е възможно да се сподели цялата информация, събрана по време на процеса, историите, хората и местата, но също така и видео свидетелства и местни дейности, осъществени с общността.

ИНСТРУМЕНТ: Смели стъпки

Този инструмент ви позволява да излезете извън рамките на писането на дълги визии на хартия, за да създадете визия за това, за което ще се борите, за дългосрочните промени или ползи, които ще култивирате, и за стъпките, които ще предприемете, за да стигнете "там". Канавата за смели стъпки е перфектен инструмент за съгласуване със собствения ви екип и вашите сътрудници.

Вашата визия

Можете ли да опишете с едно изречение визията си за желаното бъдещо състояние на проекта си? То е свързано с мисията ви по отношение на въздействието върху общността, от която сте част. Вдъхновяващата визия трябва да е конкретна и ясна.

Подкрепящите средства по пътя към визията ви

Кои са факторите, които ви подкрепят, докато постигате визията си? Помислете за ресурсите, партньорите, уменията, по-широкия контекст и обстоятелствата, свързани с процеса.

Предизвикателствата пред достигане на визията

Кои са предизвикателствата или рисковете, които ви пречат да постигнете визията си? Помислете за ресурсите на партньорите, уменията, по-широкия контекст и обстоятелства, съществуващите процеси, слабите страни.

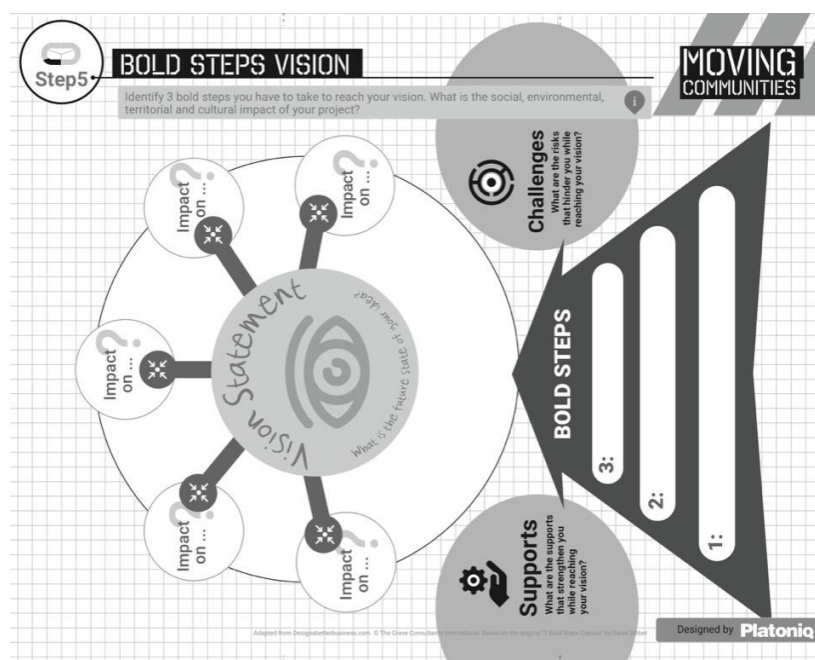
Три смели стъпки към визията ви

Кои са трите смели стъпки, които трябва да предприемете, за да постигнете тази визия? Помислете за стратегически решения, партньорства, радикални промени, международни/ външни нужди.

Въздействието на вашия проект

Какво е социалното, екологичното, териториалното и културното въздействие на вашия проект? Какви са измеримите въздействия от вашата работа?

Как ще измервате въздействието за всяка от смелите стъпки, които трябва да предприемете?

ИНСТРУМЕНТ: История за корица

Кое е най-невероятното бъдеще, което виждате за вашата идея (и за вас и вашите бенефициенти)? Кои са основните ви публики? Този инструмент отправя предизвикателство към вас и към вашето аз в бъдещето: Как ще реагира светът на това, което сте постигнали след 1 или 2 години? И така, какво е необходимо, за да се създаде една страхотна история? И как да се уверите, че тя ще намери своята аудитория?

Ключова публика: Идентифицирайте двете свои ключови аудитории.

КЛЮЧОВА ПУБЛИКА 1

- Идентифициране: Опишете Публика 1.
- Цели: Какво трябва да узнаят?
- Ключови послания: Кои са ключовите послания към тази публика?

- Канали на разпространение: Чрез какви канали очаквате да достигнете тази аудитория?

КЛЮЧОВА ПУБЛИКА 2

- Идентифициране: Опишете Публика 2.
- Цели: Какво трябва да узнаят?
- Ключови послания: Кои са ключовите послания към тази публика?
- Канали на разпространение: Чрез какви канали очаквате да достигнете тази аудитория?

Историята

Изберете главния герой на вашата история. Какъв е неговият най-належащ казус, проблем или желание? Кой разказва вашата история ?

В какъв вестник, списание или уебсайт бихте искали да се появи, след като постигнете визията си? Тонът, гласът и читателската аудитория на конкретната медия са от голямо значение.

Какъв е крайният резултат, фактите и цифрите, които подкрепят историята? Това е суровата информация, която трябва да бъде превърната в наративи, които докосват и ангажират.

Уловете същността на вашата история в едно изречение. Опитайте се да не пишете повече от 140 знака.

Step 6 COVER STORY VISION

The Cover Story Canvas challenges you and your team to project yourselves in the future: how will the world respond to what you have accomplished in one year or two years time

MOVING COMMUNITIES

NEWSPAPER / MAGAZINE COVER
Have a thoughtful discussion about what newspaper / magazine you'd like to be featured in once you've achieved your vision

INSPIRATIONAL HEADLINES
What is the most amazing future you see for your idea (and yourself and your beneficiaries)?

THE INTERVIEW
The in-depth interview
Who is telling your story?
What's its most pressing issue, problem, or desire?

THE BOTTOM LINE
In which section would your story appear. What does it all boil down to?
What has been achieved according to the article?

QUOTES
Some great quotes to go with your article

KEY AUDIENCES
What are your 2 main audiences? What do they need to know?
What are the key messages for each?

TWEETS

#HASHTAGS

INSTAGRAM PICTURES

Designed by **Platoniq**

ОБУЧИТЕЛНА СХЕМА ЗА КВАРТАЛНИ ФАСИЛИТАТОРИ

ЗАДАЧИ, СВЪРЗАНИ С ПРОЕКТНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Задача 1) Анализ на рамката за компетенции на кварталните фасилитатори: компетентности и умения, необходими на кварталните фасилитатори; (август/септември 2022 г.)

Задача 2) Анализ на рамката за компетенции: проучване за валидиране (септември/октомври 2022 г.)

Задача 3) Чернова на обучителната схема (октомври/ ноември/ декември 2022 г.)

Задача 4) Чернова на обучителната схема - преразглеждане, валидиране и превод (декември 2022 г./ февруари 2023 г.)

СТЪПКИ:

Стъпка 1: Идентифициране на нуждите

Стъпка 2: Избор на обучителните цели

Стъпка 3: Дизайн на обучителната програма

Стъпка 4: Развиване на обучителната програма

Стъпка 5: Прилагане на обучителната програма

Стъпка 6: Оценка на обучителната програма

5 ПРЕДЛОЖЕНИ МОДУЛИ

1. ИЗСЛЕДВАНЕ НА СРЕДАТА
2. АНГАЖИРАНЕ
3. НАРАТИВ
4. СЪ-СЪЗДАВАНЕ
5. РЕФЛЕКСИЯ

Брейнсторминг за компетенциите на кварталния фасилитатор

проучване и анализ на териториалния контекст; работа с обществеността; териториален анализ (социо-икономически данни и познаване на административните процеси); картографиране на кварталите и на заинтересованите страни; натрупване на обширни познания за силните страни и предимствата на хората в района; припознаване на компетенциите и знанията, базирани в мястото;

фасилитиране и посредничество на местно ниво; водене на преговори; умения за общуване и работа в мрежа; вслушване зад думите; разбиране на местните процеси; създаване на отношения, основани на доверие; умение за популяризиране на информация и адаптирането ѝ към група с емпатия; умение за адаптиране към различни видове контекст;

планиране на проекти с участие и разработване на местни решения; техники и инструменти за ангажиране на общността и участие; цифрови инструменти и платформи за насърчаване на участието; дизайн

оценка на въздействието от участието

